

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Державний вищий навчальний заклад "Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника"
Освітня програма	22706 Географія
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Спеціальність	106 Географія

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Державний вищий навчальний заклад "Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника"
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	22706
Назва ОП	Географія
Галузь знань	10 Природничі науки
Спеціальність	106 Географія
Спеціалізація (за наявності)	відсутня
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Моношкo Марина Михайлівна, Холодько Анастасія Ростиславівна, Носирев Олександр Олександрович (керівник)
Залучений представник роботодавців	не застосовується
Дати візиту до ЗВО	24.03.2021 р. – 26.03.2021 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП	https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/03/014-Samoo-SO-geor.pdf
Програма візиту експертної групи	https://nmv.pnu.edu.ua/2021/03/18/план-дистанційної-роботи-експертної-36/

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

Спрямування програми корелює з місією та Стратегією ЗВО. Окрім того, фокус програми на туристичне спрямування тісно корелює з потребами регіону. Освітня програма відповідає критеріям якості освітньої програми, інтересам та потребам усіх стейкхолдерів. Вживаються заходи щодо систематизації позицій всіх учасників освітнього процесу та зацікавлених осіб. Серед роботодавців представлені випускники кафедри, з якими кафедра підтримує тісний зв'язок, що покращує можливості подальшого працевлаштування випускників. Навчання на освітній програмі забезпечує здобувачу вищої освіти можливість отримання відповідних компетентностей та оволодіння програмними результатами навчання, зазначеними у Стандарті. Форми та методи навчання базуються на студентоцентрованому підході. Освітня програма має власну траєкторію, що корелює із траєкторією ЗВО, підтримується ЗВО та забезпечує здобувачам освіти необхідні складові елементи для опанування програми. Інфраструктурне забезпечення та освітнє середовище є сприятливими та достатніми для реалізації освітньої програми. Матеріально-технічне забезпечення відповідає сучасним вимогам. Освітній процес у ЗВО забезпечується на належному рівні згідно із законодавчою базою вищої освіти. ЗВО має достатню потужну внутрішню систему забезпечення якості освіти, проводить вагому роботу у цьому напрямі та працює над забезпеченням якості представленої освітньої програми. Професорсько-викладацький склад має необхідний рівень кваліфікації. Навчання та викладання на освітній програмі проводиться у відповідності з принципами прозорості, публічності, академічної доброчесності. Освітній процес є студентоцентрованим, забезпечує всебічний розвиток здобувачів освіти, сприяє розвитку не лише освітньо-наукової складової, а й забезпечує отримання здобувачами необхідних соціальних навичок. Політика забезпечення якості освіти в цілому та на освітній програмі зокрема проводиться з урахуванням усіх можливих критеріїв якості. Освітня програма є реальною та життєздатною, проводиться з урахуванням вимог законодавства, тенденцій розвитку вищої освіти. В цілому ОП має власну ідентичність, має можливості для подальшого розвитку та вдосконалення та відповідає акредитаційним вимогам.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

1. Відповідність цілей та стратегії ЗВО, зв'язок із потребами регіонального ринку праці.
2. Використання досвіду аналогічних спеціальностей в інших ЗВО при формуванні та реалізації ОП.
3. Зміст ОП повною мірою відповідає предметній області спеціальності 106 "Географія".
4. Наявність у ЗВО практики перегляду програм із залученням думок стейкхолдерів.
5. Освітня програма надає можливості отримання здобувачами вищої освіти необхідних соціальних навичок.
6. Забезпеченість здобувачів освіти доступом до можливостей академічної мобільності.
7. Потужна система матеріального та нематеріального стимулювання професорсько-викладацького складу.
8. Наявність допоміжних підрозділів, які забезпечують системне забезпечення якості освіти в ЗВО.
9. Наявність чітких та зрозумілих положень, що регулюють права та обов'язки усіх учасників освітнього процесу.
10. Діяльність ЗВО проводиться із урахуванням принципів прозорості та публічності.
11. ЗВО має чітку та прозору систему правил прийому на навчання із урахуванням особливостей освітньої програми, у правилах прийому відсутні дискримінаційні положення.
12. Активне використання у навчальному процесі системи дистанційного навчання D-learn (<https://d-learn.pnu.edu.ua>).
13. Орієнтованість форм та методів навчання й викладання на досягнення цілей освітньої програми та програмних результатів навчання.
14. Наявність силабусів з дисциплін, що розміщені у вільному доступі.
15. Наявність у ЗВО внутрішньої нормативної бази для забезпечення академічної доброчесності.
16. Стимулювання підвищення кваліфікації та стажування науково-педагогічних працівників.
17. Забезпечення доступу студентів до наявної матеріально-технічної бази.
18. Безпечність освітнього середовища та можливість навчання здобувачів з особливими освітніми потребами.
19. Наявність служби надання психологічної підтримки студентів.
20. Студентоцентричний підхід до навчання, врахування ЗВО безпосередньої думки здобувачів вищої освіти та представників студентського самоврядування, що свідчить про наявну культуру якості.
21. Залучення випускників кафедри до платформи «Географічні колаборації», яка підтримує розвиток освітньої програми та сприяє її подальшому розвитку.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

- недостатня залученість здобувачів ОП до дослідницького навчання; - ЗВО слабо залучає до проведення навчальних занять за ОП представників роботодавців; - відсутність можливості для здобувачів освіти у вибірковій частині обирати дисципліни, що викладаються у цьому ж ЗВО на інших факультетах; - недостатня публікаційна активність у напрямку спільних публікацій викладачів та студентів; - недостатнє використання здобувачами освіти за ОП можливостей отримання та зарахування результатів навчання неформальної освіти. Рекомендації: 1. Посилити дослідницьку складову навчального процесу; 2. Посилити публікаційну наукову активність викладачів у наукових фахових виданнях та у закордонних виданнях, що входять до міжнародних наукометричних баз; 3. Заохочувати здобувачів освіти до участі у наукових проєктах за спеціальністю; 4. Активізувати спільну роботу викладачів та здобувачів освіти щодо написання спільних статей у фахових виданнях, а також спільної участі у конференціях; 5. Активізувати участь здобувачів освіти у конкурсах (наукових робіт, наукових проєктів та ін.); 6. Розширити напрями співпраці з роботодавцями (у плані їхнього долучення до навчального процесу: проведення лекцій або практичних занять); 7. Більшої уваги приділяти опануванню здобувачами освіти геоінформаційних систем та технологій та, за можливості, забезпечувати цей напрям викладачами кафедри географії та природознавства; 8. Впроваджувати дуальну форму освіти, що є перспективним та можливим у фокусі розвинутої туристичної інфраструктури регіону; 9.

Активно залучати здобувачів освіти до програм академічної мобільності; 10. Започаткувати кафедральну студентськонаукову конференцію та стимулювати участь в ній здобувачів освіти; 11. Активно розвивати використання можливостей неформальної освіти, особливо в умовах дистанційного навчання; 12. Продовжувати розвиток системи міжуніверситетських онлайн-лекторіїв; 13. Розглянути можливість впровадження механізму постійного долучення роботодавців до участі у атестації випускників ОП; 14. Розглянути можливість включення роботодавців, що були залучені до розроблення ОП «Географія», до Ради стейкхолдерів факультету; 15. Внести зміни до п. 2.4 «Положення про порядок реалізації здобувачами вищої освіти права на вільний вибір навчальних дисциплін». Надати можливість студенту обирати дисципліни незалежно від кількісного складу групи, яка обрала ту чи іншу дисципліну; 16. Розглянути можливість забезпечення безкоштовним доступом до систем антиплагіатної перевірки здобувачів освіти та поширювати використання системи на усі види письмових робіт, у тому числі реферати, курсові роботи та ін.; 17. Створити єдиний електронний журнал, що дозволить забезпечити можливість реєстрації поточної успішності та відвідувань занять студентами у режимі реального часу; 18. Розміщувати на веб-сайтах факультету природничих наук та кафедри географії та природознавства посилання на нормативні документи щодо політики та механізму вирішення конфліктних ситуацій.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

Ключовим документом стратегічного розвитку ЗВО є «Стратегія розвитку ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника на 2020-2027 рр.», затверджена Вченою радою Університету 26.06.2019 р. протокол № 6 (<https://pnu.edu.ua/стратегія-розвитку-університету>). В зазначеному документі прописані стратегічні цілі університету, стратегічні напрями університету та тактичні завдання, які реалізуються в межах шости основних векторів розвитку. Свою місію ЗВО визначає як поєднання трьох складових: освіти (надання якісних освітніх послуг, спрямованих на підготовку високопрофесійних фахівців), науки (формування сучасного дослідницького університету – центру генерування інноваційних ідей та їх реалізації) та регіонального контексту (сприявання освітнього та наукового потенціалу на розвиток і зміцнення регіону). Мета освітньої програми формується ЗВО як «забезпечити здобуття необхідних компетенцій і результатів навчання, що відносяться до сфери географії, достатніх для професійної діяльності в інституціях регіонального і місцевого розвитку, природокористування, а також для організації екскурсій та подорожей». Освітня програма в цілому базується на результатах сучасних географічних досліджень, що дозволяє ЗВО готувати професійних фахівців для потреб освітньо-наукового сектору та інших сфер зайнятості. Наукова складова ОП втілюється у рамках проекту Міжнародного наукового центру «Обсерваторія» (<https://observatorium.pnu.edu.ua>), який передбачає реконструкцію унікальної обсерваторії на г. Піп Іван на висоті 2022 м. над рівнем моря та експлуатацію сучасного метеобладнання. Будівництво зазначеного наукового центру активно підтримується керівництвом ЗВО, та надасть ЗВО можливість позбутися слабкої сторони освітньої програми, яка зазначена у відомостях про самооцінювання як «не функціонуючий належним чином власний центр для забезпечення студентів можливостями дослідницького навчання в сфері стаціонарних географічних спостережень». Низку дисциплін освітньої програми також зорієнтовано на дослідження особливостей регіону. Унікальність програми полягає у багатопрофільній підготовці фахівців з географії з акцентом на спеціалізацію у напрямі організації туристичної діяльності. Програма поєднує вивчення фізичної та суспільної географії, основ картографії, топографії та туризмознавства із здобуттям практичних навиків у прикладних географічних дослідженнях, територіальному плануванні, організації екскурсій та подорожей, що є перспективним саме для Прикарпатського регіону, який відзначається туристичною привабливістю та розвинутою туристичною інфраструктурою. Реалізація освітньої програми, що реалізується на бакалаврському рівні вищої освіти, в цілому корелює зі стратегічними цілями ЗВО та дозволяє досягнути одночасне виконання освітньої та наукової складових, маючи фокус на задоволення потреб регіону, забезпечити конкурентоздатність випускників та задовольнити потребу роботодавців та суспільства у висококваліфікованих фахівцях.

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

Науково-педагогічні працівники кафедри географії та природознавства, які беруть участь у викладанні за освітньою програмою, розуміють необхідність урахування думки стейкхолдерів у процесі розробки та періодичного оновлення змісту освітньої програми та враховують їх позиції, потреби та вимоги ринку праці. До обговорення бакалаврської

ОП «Географія» долучались начальник відділу рекреації НПП «Гуцульщина», к. геогр. н. Копер Н.Є., голова ГО «Науково-аналітичний центр Івано-Франківської об'єднаної територіальної громади» Харук Р.Р., керівник ТзОВ "Промприлад. Реновація" Василик Т.М., менеджер "Туроператор Кей" Цюрак Д.В., директор турагенції "Тропик-тур" Гречанюк М.І. Стейкхолдерами надано позитивні відгуки та рецензії на розроблену освітню програму (Рецензія 106_Роман Харук.pdf, Рецензія 106_Дарія Цюрак.pdf, Рецензія 106_Марія Гречух.pdf, Рецензія 106_Надія Копер.pdf, Рецензія 106_Тетяна Василик.pdf), які додано до матеріалів акредитаційної справи. ЗВО проводить систематичний моніторинг думки стейкхолдерів (раз на півроку), через центр соціологічних опитувань проводить анонімне опитування роботодавців. Результати опитування представлено за посиланням (<https://kag.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/27/2020/01/Акт-перевірки-результатів-проведених-тестувань-стейкхолдерів-освітніх-програм-та-студентів-Факультету-природничих-наук.docx>). Зазначена думка стейкхолдерів береться до уваги під час засідань кафедри та при обговореннях подальшого вдосконалення ОП. Під час інтерв'ювання роботодавців було підтверджено, що вони брали участь у формуванні освітньої програми, її мети та результати навчання. Стейкхолдери під час зустрічі підтвердили факт ознайомлення з ОП, висловили власні думки щодо удосконалення в майбутньому її освітньої компоненти. Роботодавці підкреслювали важливість та результативність співпраці з кафедрою географії та природознавства, що забезпечує підготовку фахівців за цією ОП. Під час спілкування зі студентами з'ясовано, що здобувачі освіти систематично проходять опитування щодо викладання та організації освітнього процесу на ОП, мають можливість надавати свої пропозиції та побажання. Думку студентів також враховують при проведенні загальноуніверситетських періодичних опитувань, вони мають можливість надавати свої пропозиції та побажання безпосередньо викладачам ОП, вчентій раді факультету природничих наук (через представників-студентів). При цьому механізм долучення та врахування пропозицій роботодавців все ж потребує вдосконалення у напрямку долучення представників академічної спільноти, більшої систематичності залучення зовнішніх стейкхолдерів до навчального процесу та долучення роботодавців до процесу моніторингу результатів навчання.

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

При зустрічі з гарантом та науково-педагогічними працівниками кафедри підтверджено, що в процесі формування програмних результатів навчання враховано досвід українських та іноземних вищих навчальних закладів. Цілі та програмні результати навчання визначені з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого контексту. Було враховано досвід вітчизняних ЗВО: Київського, Львівського, Одеського, Чернівецького національних університетів. Використано також досвід Поморської Академії (м. Слупськ, Республіка Польща), в якій проходила стажування завідувач кафедри Я. Атаманюк. Також до викладання на освітній програмі залучався професор Тернопільського національного педагогічного університету Л. Царик у рамках проведення міжуніверситетських онлайн-лекторіїв. Низка дисциплін ОП та наукові інтереси викладачів враховують вивчення особливостей регіону. В результаті аналізу робочих навчальних програм та публікацій викладачів підтверджено, що внутрішнє наповнення дисциплін за освітніми курсами та наукові інтереси викладачів мають зв'язок із Прикарпаттям, Івано-Франківською областю та обласним центром. При цьому більшої уваги потребує врахування світових наукових та освітніх тенденцій, що сприятиме осучасненню навчальних дисциплін та надасть можливості підвищити інтегрованість ОП у світовий освітньо-науковий простір.

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

Для спеціальності 106 Географія галузі знань 10 Природничі науки для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти затверджено стандарт вищої освіти https://mon.gov.ua/storage/app/media/vyshcha/standarty/2020/07/10/106_Неографія%20bakalavry.pdf Визначені ОП «Географія» програмні результати навчання відповідають вимогам стандарту. Досягнення мети і завдань освітньої програми досягається за рахунок контролю ЗВО стандартів викладання дисциплін, систематичним моніторингом освітнього процесу, проведенням навчальних та виробничих практик, відповідного інфраструктурного забезпечення тощо.

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

До сильних сторін ОП слід віднести наступні переваги: різнобічна підготовка випускників до фахової діяльності, зокрема, фокусація на туристичній діяльності, регіональному розвитку та урахування екологічної складової у фокусі ОП сприяє формуванню широкого спектру вмінь та навичок здобувачів освіти та досягненню мети ОП; практика закріплює знання теорії дисциплін відповідних попередніх навчальних років, розвиває визначені метою та

структурою ОП практичні навички здобувачів; врахування сучасних тенденцій в розвитку галузі, відповідність змісту освітніх компонент потребам ринку праці; долучення стейкхолдерів до обговорення та корегування мети та результатів навчання за освітньою програмою; наявність кореляції ОП з цілями та стратегією ЗВО; наявність у ЗВО підходу до побудови програм із урахуванням регіонального контексту та орієнтація на регіональні потреби ринку праці.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

Потребує вдосконалення механізм врахування пропозицій роботодавців у напрямку долучення представників академічної спільноти, більшої систематичності опрацювання пропозицій зовнішніх стейкхолдерів щодо навчального процесу та залучення роботодавців до процесу моніторингу результатів навчання. Більшої уваги при перегляді освітньої програми також потребує врахування світових наукових та освітніх тенденцій, що сприятиме осучасненню навчальних дисциплін та надасть можливості підвищити інтегрованість ОП у світовий освітньо-науковий простір. Освітня програма потребує більш інтенсифікованого розвитку дослідницької складової, яка зазначена у Стратегії ЗВО та надасть можливостей розвитку ОП через забезпечення наявності власної дослідницької бази, яка є важливою для фахівців географічного профілю. Рекомендації: більш систематично переглядати освітню програму, долучаючи до процедури перегляду більш деталізоване обговорення пропозицій та результатів опитувань зовнішніх стейкхолдерів. Залучати стейкхолдерів та сформувати робочу групу із перегляду освітньо-професійної програми, яка б включала роботодавців та інших зацікавлених осіб. Проводити обговорення внесення змін на менше ніж раз на рік. Більш детально визначати аспекти трансформації освітньої програми та окремих складових освітнього процесу, враховуючи й загальносвітові тенденції спеціальності. Розвивати власну кафедральну дослідницьку базу (лабораторію) з базових предметів, вивчення яких формує навички користування обладнанням. Долучати роботодавців до участі у моніторингу результатів освітнього процесу (атестаціях, керівництві практикою та ін.).

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

Освітня програма у контексті Критерію 1 загалом відповідає вимогам за всіма підкритеріями. При цьому виявлені недоліки ОП є незначними, не знижують цінності та самодостатності ОП, що в цілому відповідає рівню В.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Обсяг освітньої програми 106 «Географія» у кредитах ЄКТС відповідає нормативному для бакалаврів (240 кредитів ЄКТС у відповідності до Закону України «Про вищу освіту» (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/1556-18#Text>) та дозволяє здобути освітньо-кваліфікаційний рівень бакалавра на базі повної загальної середньої освіти. Термін навчання за очною та заочною формами становить 3 роки 10 місяців. Згідно з представленою у відомостях про самооцінювання інформацією, обсяг компонент, спрямованих на формування компетентностей, визначених відповідним стандартом, становить 200 кредитів ЄКТС, а обсяг дисциплін вільного вибору складає 60 кредитів ЄКТС. Під час уточнення обсягу компонент, що формують компетентності, обумовлені Стандартом, гарантом та завідувачем кафедри було надано пояснення, що окремі вибіркові дисципліни також формують окремі регламентовані Стандартом компетентності та програмні результати навчання, тому їх було враховано під час розрахунку відповідного обсягу. Освітня програма відповідає вимогам наявного Стандарту за спеціальністю 106 Географія галузі знань 10 Природничі науки (його положення враховано при корегуванні освітньої програми). (https://mon.gov.ua/storage/app/media/vyshcha/standarty/2020/07/10/106_Neohrafiya%20bakalavry.pdf),

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Обов'язкові компоненти ОП відповідають предметній області освітньої програми. Аналіз робочих програм, завантажених до відомостей самооцінювання та співставлення робочих програм із науково-педагогічними працівниками, долученими до викладання та реалізації ОП, в цілому свідчить про наявність кореляції між науковими інтересами викладачів та їхнім долученням до забезпечення відповідних освітніх компонент спеціальності. Перелік обов'язкових компонент освітньої програми надає можливості здобувачам набуття компетентності, що необхідні для досягнення програмних результатів навчання, які корелюють із предметною областю спеціальності. Програмні результати навчання забезпечуються освітніми компонентами, які охоплюють складові природничого та соціально-економічного блоків географії та включені до обов'язкової складової освітньої програми. Матриця відповідностей засвідчує забезпечення обов'язковими компонентами освітньої програми програмних результатів навчання. Вивчення освітніх компонентів, включених до ОП, складає логічну взаємопов'язану систему від фундаментальних базових на першому курсі (Загальне землезнавство, Картографія з основами топографії, Фізика з основами геофізики, Хімія з основами геохімії, Метеорологія та кліматологія та ін.) до складніших на четвертому курсі, вивчення яких вже вимагає наявності певних компетентностей (Регіональна суспільна географія світу, ГІС в географії та туризмі, Географія світового господарства та ін.), що в цілому дозволяє досягти необхідних програмних результатів навчання у відповідності до Стандарту за спеціальністю 106 «Географія». Інтерв'ювання здобувачів вищої освіти свідчать про наявність постійної уваги викладачів, що задіяні у викладанні за освітньою програмою, до процесу опанування студентами дисциплін навчального плану та набуття ними професійних компетенцій.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Теоретичний та практичний зміст ОП відповідає предметній області спеціальності 106 «Географія», а програмні результати навчання забезпечуються відповідними освітніми компонентами. Аналіз робочих програм свідчить про відповідність програмних результатів навчання та компетентностей за освітньою програмою. Освітні компоненти вибіркового блоку сприяють розвитку соціальних навичок та здатні підвищити конкурентоспроможність випускників освітньої програми. Періодичний перегляд змісту освітніх компонент покращує формування конкурентних переваг здобувачів освіти за цією ОП на ринку праці. Під час зустрічей з випускниками, роботодавцями та науково-педагогічним персоналом також було підтверджено, що освітні компоненти вибіркового блоку розширюють можливості працевлаштування для випускників. ОП забезпечує процес формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів вищої освіти, форми і методи навчання базуються на врахуванні студоцентричного підходу та принципів академічної свободи.

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обов'язку, передбаченому законодавством.

Цілі ОП загалом відповідають стратегічним напрямкам розвитку ЗВО та залишають можливість для саморозвитку та індивідуальності ОП. ОП реально забезпечує процес формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів вищої освіти. Вибірковий блок дисциплін за навчальним планом становить 60 кредитів ЄКТС, що відповідає нормативним вимогам для навчання за освітньо-кваліфікаційним рівнем «бакалавр» Закону України «Про вищу освіту» (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>). Вибір індивідуальної освітньої траєкторії регулюється Положенням про порядок реалізації здобувачами освіти ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» права на вільний вибір навчальних дисциплін (blob:<https://office.naqa.gov.ua/738d961c-ee4f-49ec-be04-78803f30440a>) та Положенням про академічну мобільність учасників освітнього процесу (<https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2018/04/Polozhennia-pro-akademichnu-mobilnist-uchasnykiv-osvitnoho-protsesu.pdf>). Основним інструментом формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів освіти є вибіркові дисципліни. Здобувачі освіти володіють інформацією про індивідуальну освітню траєкторію, механізм вибору дисциплін, мають можливість цілком індивідуально здійснювати цей вибір. Студенти мають можливість обирати дисципліни вільного вибору, що було підтверджено під час інтерв'ювання здобувачів освіти та наданими ЗВО прикладами студентських заяв на вибіркові навчальні дисципліни. 7_a_додатково_вибіркові.pdf (blob:<https://office.naqa.gov.ua/ea25fb33-89f9-4d67-8343-6f2cfa36df1c>). Зокрема, у якості підтвердження можливості практики вибору дисциплін представлено каталог вибору освітніх курсів для здобувачів освіти за цією освітньою програмою та заяви студентів на вибір навчальних дисциплін. Студентами 1 курсу Дмитром Вишенькою та Ковбаснюк Христиною за власноруч написаними заявами було обрано дисципліни Географічні задачі та методика їх розв'язування та Палеогеографія. Студентами 2 курсу Левицьким Євгеном та Яремчук Людмилою було обрано вибіркові дисципліни Екологія, Географія виробничої сфери і транспорту, Технологія та організація туристичної діяльності, Організація туризму, Основи ландшафтної екології. Студентами 3 курсу Магметом Андрієм та Качуку Мариною обирались дисципліни Основи організації наукових досліджень в географії, Географія туризму країн світу, Політична географія, Екскурсознавство, Рекреаційна географія. Під час фокус-групи із випускниками, одним з випускників 2020 р. (спеціальність 106 «Географія») було висловлено побажання мати здобувачам освіти можливість обирати дисципліни вільного вибору студента, оскільки в них такої можливості не було.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

В Університеті діє Положення про організацію та проведення практики у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2019/11/наказ-805.pdf) (введено в дію наказом ректора №805 від 27.11.2019). Освітня програма передбачає практичну підготовку здобувачів вищої освіти: навчальна практика з кредити ЄКТС та виробнича практика 9 кредитів ЄКТС (blob:<https://office.naqa.gov.ua/dc87f6a4-614b-4b7f-9d57-46ab2fbed56c>). Здобувчам освіти пропонуються бази практики, зокрема Галицький національний природний парк, Івано-Франківська філія ДП «Діпромисто», Туристична агенція «Тревел», Туристична агенція «Тропик-тур», Туроператор «Кей», Український науково-дослідний інститут гірського лісівництва імені П.С.Пастернака, Дністровський регіональний ландшафтний парк, Івано-Франківські управління місцевих органів влади (лісового господарства; екології та природних ресурсів; держгеокадастру), Івано-Франківський обласний центр з гідрометеорології, Науково-аналітичний центр Івано-Франківської ОТГ та ін. (<https://kgip.pnu.edu.ua/106-географія-угоди>). Під час інтерв'ювання стейкхолдерів (роботодавців) отримано схвальні відгуки про практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка враховує їхню індивідуальну освітню траєкторію та дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності. За результатами інтерв'ювання науково-педагогічних працівників та здобувачів освіти, вивчення внутрішньої нормативної документації ЗВО, робочих програм практики, підтверджено, що практична підготовка здобувачів вищої освіти є обов'язковим компонентом освітньої програми, а її проведення має реальний характер. Також ЗВО надав приклад звіту про проходження практики (blob:<https://office.naqa.gov.ua/7646996f-e3ee-4a9c-bf9a-267e445a5c89>), аналіз якого свідчить про засвоєння студентами базових дисциплін та залучення здобувачів освіти до командної роботи. Отримані здобувачами під час проходження практик навички та компетентності є важливими та корисними для подальшої професійної діяльності. При цьому, під час бесіди з випускниками ОП, останні зазначали важливість для подальшого кар'єрного розвитку знання іноземних мов та володіння геоінформаційними системами.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

Викладачі ОП приділяють увагу аспекту формування соціальних навичок за освітньою програмою. Цей підхід має систематичний характер, який полягає в організації спільної роботи під час лабораторних занять, навчальної практики. Також навички soft skills здобувачі набувають поза межами освітнього процесу під час участі у зустрічах із випускниками у рамках кафедрального освітнього проекту «Географічні колаборації» (<https://kgip.pnu.edu.ua/географічні-колоборації>). В рамках цього кафедрального проекту відбувалися зустрічі «Погляд на Кеню разом з волонтером – медиком Оксаною Бойчук: краєзнавчі бесіди», «Сучасне близько-східне місто. Кейс-Дубай online-зустріч із випускницею нашої кафедри Інною Мелешко», «Формування компетентностей сучасного географа від випускників», «Географ у Канаді: спосіб життя, кар'єра, досвід», «Від Варшави до Реюньї ону: професійний досвід наукових досліджень». Систематична організація та проведення подібних заходів розширює комунікативні та соціальні навички, сприяє формуванню цілісного світогляду та передачі досвіду від випускників до здобувачів освіти, може бути корисним при плануванні подальшої професійної діяльності та сприяє набуттю soft skills у здобувачів ОП. Програмні результати навчання, які надають можливість отримання соціальних навичок, забезпечуються вивченням освітніх компонентів гуманітарного циклу (Історія України, Українська мова (за професійним спрямуванням), Історія української культури, Філософія, Іноземна мова).

7. Зміст освітньої програми ураховує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Професійний стандарт відсутній. Професійні кваліфікації за представленою ОП здобувачам освіти не присвоюються. Під час інтерв'ювання гаранта ОП та науково-педагогічних працівників було отримано розуміння необхідності урахування пропозицій потенційних роботодавців. Під час вдосконалення ОП у 2020 р. було враховано надані пропозиції стейкхолдерів-професіоналів, що підтверджується представленими протоколами засідання кафедри географії та природознавства № 2 від 23.09.2020, № 3 від 22.10.2020, № 6 від 07.12.2020, № 7 від 14.02.2020, № 9 від 11.04.2020 р., № 10 від 21.06.2020 р. (blob:<https://office.naqa.gov.ua/fcecbdbb-32eb-48bf-ba51-04ccc88863cc>).

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Обсяг освітньої програми, співвідношення видів робіт, збалансованість між обов'язковими та вибірковими дисциплінами в цілому відповідають фактичному навантаженню та забезпечують досягнення цілей та програмних результатів навчання. Наповнення 1 кредиту ECTS відповідає 30 годинам. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів розробляється у відповідності до Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Державному вищому навчальному закладі «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (Нова редакція) (зі змінами накази ректора № 61 від «31» січня 2020 р.; № 361 від 31 липня 2020 р.; № 795 від 31 грудня 2020 р.) (<https://nmv.pnu.edu.ua/wp->

content/uploads/sites/118/2021/01/Polozennia-pro-OOP-25_12_2020-1.pdf) Під час інтерв'ювання адміністрацією ЗВО було надано підтвердження розуміння та проведення систематичного моніторингу фактичного навантаження здобувачів, проведення опитувань з метою визначення достатності часу на самостійну роботу, відсутності перевантаженості. Цей моніторинг проводиться функціонуючим у ЗВО Центром дистанційного навчання та моніторингу освітньої діяльності (<https://cee.pnu.edu.ua/викладач-очима-студента/>), який через систему соціологічного дослідження з питань організації навчального процесу в університеті, що реалізовано у дисциплінах у Системі дистанційного навчання (<https://d-learn.pnu.edu.ua/>) проводить відповідні дослідження. Частка самостійної роботи за ОП з більшості дисциплін є більшою ніж 50 %. Під час інтерв'ювання здобувачів освіти скарг на нерівномірність розподілу навчального навантаження та недостатність часу на самостійну роботу не було.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

За даною освітньою програмою не здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти, але ЗВО відзначає потенційну можливість до її впровадження у разі виникнення відповідної необхідності реалізації освітнього процесу у дуальній формі. У ЗВО розроблено та введено в дію відповідне нормативне «Положення про дуальну форму здобуття вищої освіти» (<https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2019/11/Положення-дуальна-освіта.pdf>), в якому зазначено, що дуальна форма здобуття освіти може проваджуватись за умови укладання тристоронньої угоди про дуальну форму здобуття освіти (п.3.2) та укладання договору про трудові відносини зі здобувачем освіти (п.3.3).

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

Освітня програма є збалансованою, а перелік компонентів ОП відповідає предметній області 106 «Географія». Освітні компоненти дозволяють досягти цілей та програмних результатів навчання. ОП забезпечує набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills) як у межах вивчення обов'язкових освітніх компонентів, так і вибіркових. На офіційному сайті кафедри географії та природознавства розміщено перелік дисциплін вільного вибору (<https://kgip.pnu.edu.ua/kgip.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/73/2020/05/Географія-бакалавр.docx>), що надає можливості здобувачам освіти вільно ознайомитись із наявними можливостями вибору, переглянути силабуси дисциплін та виважено й без поспіху сформувати освітню траєкторію за власними уподобаннями та інтересами.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

До слабких сторін освітньої програми також слід віднести відсутність можливості для здобувачів освіти у вибірковій частині обирати дисципліни, що викладаються у цьому ж ЗВО на інших факультетах (зведення вибіркових дисциплін лише до пропонуванних вибіркових блоків, що нівелює можливість обрання дисципліни за інтересами саме студента). Студенти поки що не мають можливості у вибіркового блоці за вибором здобувачів освіти обрати будь-яку дисципліну, що викладається в університеті за іншими освітніми програмами, а обирають лише дисципліни з запропонованого каталогу. Щодо аспекту формування власної освітньої траєкторії здобувачем, студенти фактично можуть обрати лише дисципліни у тому випадку, якщо кількість здобувачів вищої освіти, які обрали навчальну дисципліну або блок дисциплін досягає мінімум 15 осіб, за виключенням малокомплектних груп (Пункт 2.4.2; 2.4.3 Положення про порядок реалізації здобувачами вищої освіти права на вільний вибір навчальних дисциплін). Кількість студентів, які навчаються на ОП «Географія» за денною формою навчання становить»: I курс – 9 осіб; II курс – 7 осіб; III курс – 11 осіб; IV курсі – 14 осіб. На зустрічі здобувачами було повідомлено, що дисципліна, яка відноситься до вибіркових, викладається у тому випадку, якщо набирається група не менше 8 студентів. На фінальному брифінгу керівництво повідомило, що буде вносити зміни у відповідне Положення. Ці зміни стосуються якраз малокомплектних груп, тобто вимога про те, що «студенти фактично можуть обрати лише дисципліни в тому випадку, якщо кількість здобувачів вищої освіти є мінімум 15 осіб» не поширюється на малокомплектні групи. Також керівництво повідомило, що ці зміни будуть вже внесені та затверджені на наступній науково-методичній Раді. При цьому, зазначені слабкі сторони в цілому не призводили до конфліктних ситуацій зі студентами, та, як свідчить спілкування зі здобувачами освіти, можуть бути вирішені ЗВО за принципом студентоцентричного підходу, що надає підстав вважати їх несуттєвими та такими, що можуть бути покращені ЗВО у короткі терміни. Рекомендації: Внести зміни до «Положення про порядок реалізації здобувачами вищої освіти права на вільний вибір навчальних дисциплін» п. 2.4, який стосується відмови здобувачеві вищої освіти у реалізації його вибору. Надати можливість студенту обирати дисципліни вільного вибору незалежно від того, скільки здобувачів ВО складає група, яка обрала ту чи іншу дисципліну, оскільки право студента на реальний вибір навчальних дисциплін відповідає в тому числі студентоцентрованому підходу і є одним з проявів академічної свободи. До рекомендацій також слід віднести необхідність розвитку запровадження дуальної форми освіти на представленій освітній програмі, що в цілому є можливим, особливо із фокусуванням на туристичній діяльності. Це дозволить покращити

вмотивованість та зацікавленість здобувачів освіти, сприятиме підвищенню зацікавленості студентів та конкурентоздатності випускників освітньої програми.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

Освітня програма має окремі слабкі елементи, які не є сутєвими. Враховуючи сильні сторони ОП, слід констатувати, що ОП та освітня діяльність за цією програмою загалом відповідають Критерію 2 за рівнем В.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Правила прийому на навчання введені в дію та оприлюднені на сайті ЗВО у доступному для ознайомлення та скачування форматі «Правила прийому до Державного вищого навчального закладу “Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника” у 2021 році» (https://admission.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/6/2021/02/Правила-прийому-ПНУ-2021_09_02_2021_full.pdf). Правила прийому на навчання є чіткими і зрозумілими, не містять дискримінаційних положень, враховують нормативні вимоги МОН України та особливості освітньої програми, відображають загальні положення організації прийому вступників, обсяги прийому та державного (регіонального) замовлення, строки прийому заяв та документів конкурсного відбору та зарахування на навчання, порядок прийому заяв та документів, особливості організації та проведення конкурсного відбору, спеціальні умови участі в конкурсному відборі та ін. На сайті Приймальної комісії ЗВО (<https://admission.pnu.edu.ua>) також оприлюднено Положення про Приймальну комісію Державного вищого навчального закладу; План роботи Приймальної комісії у 2021 році; Положення про Апеляційну комісію Державного вищого навчального закладу “Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника у 2021 році”; Положення про організацію вступних випробувань у ДВНЗ “Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника” в 2021 році; Положення про Всеукраїнську олімпіаду Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника для професійної орієнтації вступників на основі повної загальної середньої освіти. В цілому механізм вступу на освітню програму є чітким та прописаним. Сайт приймальної комісії є наповненим та інформативним, з наданими контактами у месенджерах та соціальних мережах для можливості оперативного зв'язку.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Для вступу на освітню програму згідно з Правилами прийому у 2021 р., вступники на базі повної середньої освіти податують сертифікати ЗНО з української мови (мін 100, ваговий коефіцієнт 0,25), Географія (мін 100, ваговий коефіцієнт 0,5), та вибірково з історії України / математики / іноземної мови / біології / фізики / хімії (мін 100, ваговий коефіцієнт 0,25). Згідно з «Положенням про Всеукраїнську олімпіаду Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» (<https://admission.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/6/2020/11/Положення-про-всеукраїнські-олімпіади-2017-зі-змінами-2020-року.pdf>), для професійної орієнтації вступників на основі повної загальної середньої освіти у Прикарпатському національному університеті проводиться Всеукраїнська олімпіада. Учасникам Всеукраїнської олімпіади Прикарпатського університету для професійної орієнтації вступників на основі повної загальної середньої освіти зі спеціальностей, визначених Переліком спеціальностей, до якого входить й освітня програма 106 «Географія», нараховуються додаткові бали до оцінки сертифіката зовнішнього незалежного оцінювання з одного відповідного предмета під час розрахунку конкурсного бала в Університеті в обсязі від 1 до 20 балів (але не вище ніж 200 балів за предмет). На ОП передбачено вступ за програмою скороченого терміну навчання на вакантні місця осіб, які здобули освітній ступінь молодшого бакалавра, освітньо-кваліфікаційний рівень молодшого спеціаліста, для здобуття освітнього ступеня бакалавра. На основі аналізу інформації, отриманої з правил прийому, можна дійти висновку про те, що умови та механізм прийому абітурієнтів на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання

кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

В університеті розроблено та затверджено нормативні документи що знаходяться у вільному доступі: Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Державному вищому навчальному закладі «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (Нова редакція) (зі змінами накази ректора № 61 від «31» січня 2020 р.; № 361 від 31 липня 2020 р.; № 795 від 31 грудня 2020 р.) (https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/01/Polozennia-pro-OOP-25_12_2020-1.pdf), Положення про порядок визначення академічної різниці та перезарахування навчальних дисциплін в ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (<http://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2018/04/Polozhennia-pro-poriadok-vyznachennia-akademichnoi-riznytsi-ta-perezarahuvannia-navchalnykh-dystryplin-v-DVNZ-«Prykarpatskyi-natsionalnyi-universytet-imeni-Vasyliya-Stefanyka».pdf>) та Положення про академічну мобільність учасників освітнього процесу ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (<http://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2018/04/Polozhennia-pro-akademichnu-mobilnist-uchasnykiv-osvitnoho-protsesu.pdf>), які є чіткими та зрозумілими.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

У звіті про самооцінювання зазначено, що приклади застосування вказаних правил визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті на ОП «Географія» відсутні. Однак, ЗВО має систему зарахування отриманих у неформальній освіті результатів навчання. Положенням про порядок зарахування результатів неформальної освіти у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/02/neformalna_osvita.pdf) встановлено процедуру порядку визнання та зарахування результатів навчання, отриманих у неформальній освіті. Механізм визнання є чітким та зрозумілим: за заявою здобувача вищої освіти на ім'я керівника структурного підрозділу (декана факультету) на підставі сертифіката про практику/стажування, або сертифіката про проходження тренінгу, семінару, вебінару тощо. Після звірки навчального плану, загального обсягу годин, компетентностей і програмних результатів навчання, деканом чи експертною комісією приймається рішення про зарахування результатів навчання. Здобувачі вищої освіти інформовані про наявну можливість зарахування результатів навчання, отриманих у неформальній освіті.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

ЗВО має узгоджену систему внутрішніх документів, що регулюють порядок визнання результатів навчання в інших ЗВО. Правила прийому на навчання є зрозумілими, не містять дискримінаційних положень, своєчасно оприлюднюються на веб-сайті. Організація прийому здобувачів вищої освіти здійснюється у відповідності до законодавства України. Процедури вступу на освітню програму, переведення, перезарахування результатів навчання, академічної мобільності за ОП є зрозумілими та прозорими. Університет забезпечує доступ до можливостей академічної мобільності та має регулятивну базу для зарахування результатів неформальної освіти.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

Рекомендацією до ОП у цьому напрямі, зважаючи на поширеність та зацікавленість студентів у неформальній освіті, тенденції до підвищення значення неформальної освіти у формування соціальних та професійних компетенцій та навичок, є необхідність стимулювання здобувачів освіти до отримання навичок та компетенцій у неформальному освітньому просторі, особливо в умовах карантинних обмежень та розвитку дистанційного навчання. Стимулювання можливостей навчання у системі неформальної освіти здобувачами сприятиме розвитку як професійних, так й соціальних навичок та сприятиме розвитку освітньої програми.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

В цілому ЗВО достатньою мірою забезпечує доступ до освітньої програми та приділяє належну увагу цьому аспекту. Регулятивні документи доступні на веб-сайті університету. Зазначені недоліки не є суттєвими та не перешкоджають досягненню заявлених цілей та процесу реалізації освітньої програми.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Форми та методи навчання, описані в розділі 5 Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу (https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/01/Polozennia-pro-OOP-25_12_2020-1.pdf), а також в силабусах навчальних дисциплін сприяють досягненню заявлених в освітній програмі цілей та програмних результатів навчання та відповідають вимогам студентоцентрованого підходу. Методи викладання та навчання передбачають обґрунтоване поєднання аудиторних годин та годин для самостійної роботи студента. Під час зустрічі зі здобувачами вищої освіти та з академічним персоналом підтверджено, що перевага надається стратегії активних методів навчання, таким як дискусії та аналіз проблемних ситуацій з практики; групові дискусії, проблемно-орієнтоване навчання; практичні заняття (лабораторні роботи), метод кейсів. В рамках ОП 106 «Географія» зберігається загальноуніверситетський підхід до творчої свободи, студенти самостійно за вподобанням обирають теми індивідуальних завдань, рефератів, курсових робіт відповідно до запропонованого переліку тем, мають можливість пропонувати теми робіт самостійно, апробовують результатів своїх досліджень на студентських конференціях. Позитивною стороною ОП 106 «Географія» є залучення баз практик із широкого переліку, що підтверджено угодами (<https://kgip.pnu.edu.ua/106-geografija-ugodi>), а також під час зустрічі з академічним персоналом та випускниками. Опитування здобувачів засвідчило, що вони задоволені формами та методами навчання і викладання. В університеті створений центр забезпечення якості, що здійснює моніторинг освітньої діяльності, академічної доброчесності та надає можливість вчасно реагувати на запити студентів, покращувати якість надання освітніх послуг. На базі центру забезпечення якості функціонує рада з якості освіти, якою розроблено анкетування, що стосується опитування адміністрації, викладачів, роботодавців, студентів. Анкета включає в себе близько 56 запитань різного характеру, які стосуються навчального процесу, комунікації між викладачами і студентами, наскільки відомо про стратегію і політику університету, питання про академічну доброчесність. Адміністрація, викладачі, роботодавці, студенти проходять таке анкетування обов'язково, протягом одного календарного тижня. Таке опитування проводилося з 01.02.2021 р. по 08.02.2021 р. Результати анкетування опрацьовуються Радою якості освіти і розміщуються на сайті університету. Результати дослідження, що висвітлені на сайті університету показують достатньо високі оцінки стейкхолдерами, викладачами, студентами освітньої програми «Географія». Такі внутрішні аудити проводяться згідно Положення «Про порядок проведення внутрішніх аудитів системи забезпечення якості у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» один раз на рік.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

Загальні норми порядку та критеріїв оцінювання викладені в розділі 8 Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Державному вищому навчальному закладі «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (Нова редакція) (https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/01/Polozennia-pro-OOP-25_12_2020-1.pdf), з яким здобувачі вищої освіти можуть ознайомитися в електронному вигляді на сайті ЗВО. Використовуються декілька форм інформування здобувачів вищої освіти щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів, а саме: усне повідомлення-роз'яснення викладачем на першому занятті (підтвердження інформації, отримане в ході спілкування під час зустрічі зі здобувачами освіти та з академічним персоналом); в електронному вигляді на сайті ЗВО у силабусах навчальних дисциплін. Силабус навчальної дисципліни містить інформацію щодо мети та завдань навчальної дисципліни, компетентностей та програмних результатів навчання, які формуються під час вивчення навчальної дисципліни відповідно до ОП та структури дисципліни, тематичний план навчальної дисципліни та програму з уточненням питань по темах, індивідуальну науково-дослідну роботу (тематику рефератів), систему поточного та підсумкового контролю, критерії оцінювання, методи навчання, політику академічної доброчесності, політику щодо перескладання змістових модулів та оскарження оцінювання, методичне забезпечення навчальної дисципліни, а також список джерел і рекомендованої літератури та інформаційні ресурси. В ЗВО розроблені та впроваджені он-лайн курси. В університеті впроваджена система d-learn (<https://d-learn.pnu.edu.ua>), доступ до якої та структурованість дисциплін на даній платформі продемонструвано під час зустрічей з викладачами кафедри географії та природознавства. У зазначеній системі також містяться комплекси інформаційно-методичного супроводу вивчення кожного освітнього компоненту, навчально-методичні матеріали для проведення лекцій, практичних, лабораторних занять, виконання самостійної роботи. Однак, наразі не має єдиного електронного журналу, за допомогою якого студенти мали б можливість бачити свої оцінки впродовж семестру. Але такий журнал вже створюється, планується оновлення даної системи d-learn, запроваджується особистий кабінет студента, який вже починає працювати з квітня місяця, де студент матиме можливість обирати вибіркові дисципліни та за допомогою електронного журналу бачити свої

оцінки, які він отримує впродовж семестру. Про це було повідомлено керівництвом університету на фінальному брифінгу.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

Під час зустрічі зі здобувачами вищої освіти, академічним персоналом, підтверджена інформація, що викладена в відомостях про самооцінювання. Здобувачі ВО мають можливість та беруть участь у студентських конференціях, олімпіадах, конкурсах (<https://kgip.pnu.edu.ua/олімпіади-та-конкурси>), науково-практичних семінарах а також лекціях науковців (<https://kgip.pnu.edu.ua/2021/02/06/курс-лекцій-культурна-географія-дов>). Інформація про наукові заходи розміщується на сайті університету в розділі наукова робота кафедри географії та природознавства (<https://kgip.pnu.edu.ua/наукова-робота-2>), також викладачі інформують студентів про такі заходи. Інформація щодо Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт та результатів, висвітлена на сайті університету (<https://kgip.pnu.edu.ua/олімпіади-та-конкурси>), де також можна ознайомитись із студентською науковою роботою. Також в університеті, зокрема на кафедрі географії та природознавства створено наукові гуртки (https://kgip.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/73/2021/03/Розпорядження-12-р_Про-створення-наукових-гуртків.pdf), основними завданнями яких є залучення до науково-дослідної роботи студентів. Перелік наукових гуртків представлено на сайті університету (<https://kgip.pnu.edu.ua/наукові-гуртки>). Під час зустрічі із здобувачами ВО, студенти розповіли, що для них проводять наукові екскурсії (<https://kgip.pnu.edu.ua/2020/10/07/навчальна-мандрівка-на-низькогір'я-ск>), які сприяють оволодінню методикою польових географічних досліджень. Також ОП «Географія» передбачає поєднання навчання і досліджень через навчальні та виробничі практики. Дана інформація підтверджена в ході зустрічі із академічним персоналом, випускниками, здобувачами ВО. В якості доказів надані угоди про залучення баз практик (<https://kgip.pnu.edu.ua/106-географія-угоди>), а також звіти про проходження практики, які завантажені до системи (<blob:https://office.naqa.gov.ua/c79c18e6-0b8e-4012-944a-128e0a87dd61>), як додаткові документи. Однак, спостерігається низька активність здобувачів у науковій діяльності. Зокрема, це проявляється у низькому рівні участі здобувачів у студентських конференціях, участі студентів у конкурсах наукових робіт, а також низька публікаційна активність, щодо спільних публікацій викладачів та студентів.

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

ОП «Географія» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти акредитується вперше. Проте науково-педагогічними працівниками ОП «Географія» вже оновлено зміст ОП на основі наукових досягнень і сучасних практик, а саме відповідно до прийнятого у червні 2020 року Стандарту вищої освіти України спеціальності 106 «Географія» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Під час інтерв'ювання академічного персоналу встановлено, що у ЗВО існує практика проведення моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм, що здійснюється навчально-методичним відділом (<https://nmv.pnu.edu.ua/моніторинг-якості-освіти>). За ОП 106 «Географія» розроблено силабуси з усіх дисциплін, які завантажені на сайті кафедри в розділі навчально-методична робота – силабуси 106 «Географія» (<https://kgip.pnu.edu.ua/силабуси-106-географія>). Викладачі дисциплін проходять підвищення кваліфікації та стажування, що підтверджується сертифікатами стажування, посвідченням про проходження курсів підвищення кваліфікації, що були надані гарантом ОП (<https://office.naqa.gov.ua/d9992d3b-13de-47f3-a81e-d70c5cadcf02>) та висвітлені також на сайті кафедри географія та природознавство у розділі викладацький склад (<https://kgip.pnu.edu.ua/про-кафедру/викладацький-склад>). Результати, які отримують викладачі при проходженні курсів підвищення кваліфікації та стажування, впроваджуються у освітній процес. Також оновлення змісту освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик обговорюється на засіданнях кафедри, підтвердженням цього є протоколи засідання кафедри географії та природознавства, які гарантом ОП надані експертній групі 2_Протоколи засідання кафедри.pdf (<https://office.naqa.gov.ua/2b84d108-8bcb-4ff3-b764-9bc6911a9a56>) та завантажені до системи в якості додаткових документів. Під час проведення експертизи, опитування відповідних фокус-груп (НПП, здобувачі ВО, роботодавці) та вивчення протоколів засідання кафедри географії та природознавства, експертною групою встановлено системне оновлення змісту освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик, що висвітлюють відповідні проблеми географії, наприклад, такі як перспективи та тенденції сучасного розвитку ОП «Географія», можливості розширення діапазону працевлаштування за даною ОП, ефективність застосування методів навчання в умовах дистанційної роботи, залучення роботодавців до організації та реалізації ОП та ін.

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

Зустріч із проректорами з науково-педагогічної роботи та наукової роботи, академічним персоналом, здобувачами освіти, ознайомлення зі стратегією розвитку ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» на 2020-2025 рр. (https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/10/Стратегія-розвитку-ПНУ-на-сайт_ост_.pdf), дозволяють зробити висновки про інтернаціоналізацію діяльності університету. Крім того, викладачі кафедри географії та природознавства А. Червінський, Р. Сливка, Й. Гілецький, І. Закутинська, Н. Белова, Я. Атаманюк брали участь у міжнародних проєктах, зарубіжних стажуваннях, тренінгах та конференціях. Інформація,

викладена в відомостях про самооцінювання, підтверджена під час зустрічі з академічним персоналом та доказами цього експертам представлені відповідні сертифікати (blob:https://office.naqa.gov.ua/eb803d58-fda5-4ac9-9123-152926e58a13) та угоди про міжнародне співробітництво (blob:https://office.naqa.gov.ua/9985ba80-0a31-4727-b0c4-fd08b5adf260). Здобувачі ВО мають можливість скористатися програмами академічної мобільності з Університетом Адама Міцкевича в Познані, також можуть скористатися семестровим обміном в рамках співпраці із Поморською Академією (Польща). Доказами цього є угоди про співпрацю між Поморською академією в Слупську та Прикарпатським національним університетом ім. Василя Стефаника (blob:https://office.naqa.gov.ua/17ad69f1-40f3-4d78-a5b7-4f7c414142de) та угода про наукову та культурну співпрацю (<https://ic.pnu.edu.ua/загальна-академічна-мобільність-сту/академічна-мобільність-з-університе>). Під час зустрічі із здобувачами ВО, встановлено, що студенти обізнані щодо можливостей скористатися програмами міжнародного академічного обміну. Також дана інформація висвітлена на сайті університету та знаходиться у відкритому доступі.

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

В Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника належний рівень інформованості здобувачів вищої освіти стосовно освітнього процесу, має місце широке використання дистанційних технологій реалізації освітнього процесу. Налагоджена періодичність перегляду робочих програм (силабусів) навчальних дисциплін. Сильною стороною є робота, яка проводиться з інтернаціоналізації діяльності університету. ЗВО реалізуються програми міжнародної академічної мобільності, укладено багато угод щодо академічних обмінів та програм подвійних дипломів з університетами інших країн. Опитування здобувачів ВО показало, що вони задоволені формами та методами навчання і викладання, а використання сучасних форм, методів та технологій навчання, а й розвитку комунікативних та творчих здібностей, що сприяє формуванню сучасного фахівця з географії, який спроможний здійснювати професійні завдання у сфері регіонального і місцевого розвитку, природокористування та організації екскурсій та подорожей. У ЗВО проводиться опитування студентів, щодо рівня їх задоволеності методами навчання та викладання дисципліни. Таке опитування проводиться на сайті дистанційного навчання, включає в себе 10 запитань. Студенти відповідають анонімно на ці 10 питань та мають можливість оцінити процес викладання, наскільки доступним, цікавим та змістовним був матеріал, яким наповнений сайт дистанційного навчання та представлений безпосередньо викладачем. Дане опитування здобувачі ВО проходять в кінці кожного курсу (продемонстровано викладачами кафедри на сайті дистанційного навчання під час відкритої зустрічі та підтверджено під час бесіди зі здобувачами ВО). Під час проведення опитування відповідних фокус-груп (НПП, здобувачі ВО, роботодавці) та вивчення протоколів засідання кафедри географії та природознавства, експертною групою встановлено системне оновлення змісту освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик, що висвітлюють відповідні проблеми географії, наприклад, такі як перспективи та тенденції сучасного розвитку ОП «Географія», можливості розширення діапазону працевлаштування за даною ОП, ефективність застосування методів навчання в умовах дистанційної роботи, залучення роботодавців до організації та реалізації ОП та ін.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

Потребує оновлення список джерел і рекомендованої літератури у ряді робочих програм ОП із долученням до списку результатів наукових досліджень викладачів ОП. Недостатня залученість здобувачів ОП до дослідницького навчання, що тісно корелює із слабкою стороною, яка у звіті про самооцінювання самим ЗВО визначається, як «ще не функціонуючий неналежним чином власний центр для забезпечення студентів можливостями дослідницького навчання в сфері стаціонарних географічних спостережень». Рекомендації: посилити активність здобувачів у науковій діяльності за рахунок організації проведення студентських кафедральних конференцій, міжвузівських студентських конференцій, збільшення участі студентів у конкурсах наукових робіт. Сприяти продовженню наукових досліджень здобувачів, розпочатих в рефератах, індивідуальних завданнях, курсових роботах, до опублікування їх у тезах, статтях тощо.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4: ОП за Критерієм 4 має окремі рекомендації від експертів групи, але за більшістю продемонстрованих та досліджених позитивних факторів відповідає вимогам підкритеріїв та заслуговує на позитивну оцінку.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Форми контрольних заходів та система оцінювання у межах навчальних дисциплін регламентуються Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Державному вищому навчальному закладі «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (Розділ 8). За ОП 106 «Географія» передбачено наступні види контролю: поточні контрольні заходи, контрольні-модульні роботи, семестрові екзамени та заліки, атестація здобувачів. Інформація щодо форм контрольних заходів та критеріїв оцінювання міститься у силабусах навчальних дисциплін, які публікуються у відкритому доступі на веб-сайті кафедри географії та природознавства. Спількування зі студентами засвідчило, що вони проінформовані про вимоги щодо оцінювання освітніх компонентів. Студенти на початку вивчення навчальних дисциплін ознайомлюються з силабусами, які містять розділ про форми контролю та оцінювання студентів та мають вільний доступ до силабусів на веб-сайті кафедри. Також інформація щодо критеріїв оцінювання доводиться до студентів впродовж семестру під час щотижневих консультацій, графік проведення яких затверджено на кафедрах. Проте, не має єдиного електронного журналу, за допомогою якого студенти мали б можливість бачити свої оцінки впродовж семестру. Але такий журнал вже створюється, із квітня місяця студент матиме можливість за допомогою електронного журналу бачити свої оцінки, які він отримує впродовж семестру. Про це було повідомлено керівництвом університету під час зустрічі на фінальному брифінгу. Розклад занять та екзаменів розміщено на сайті університету, він знаходиться у відкритому доступі та є доступним здобувачам ВО.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Затверджена ОП від 31.08.2020 р. враховує форми атестації, визначені у Стандарті вищої освіти України першого (бакалаврського) рівня, галузі знань 10 «Природничі науки» спеціальності 106 «Географія». Відповідно до навчального плану ОП 106 «Географія», атестація здобувачів ВО ступеня вищої освіти бакалавр здійснюється у формі атестаційного іспиту з географії та публічного захисту кваліфікаційної роботи. Атестація здобувачів вищої освіти регламентується Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Державному вищому навчальному закладі «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (Розділ 8, пункт 8.3). Також на сайті університету висвітлена інформація щодо підсумкової атестації спеціальності 106 Географія, яка містить наступні розділи: критерії оцінювання екзамену та алгоритм екзамену_2021 (https://kgip.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/73/2021/03/Критерії-оцінювання-екзамену-та-алгоритм-екзамену_2021.pdf); програмні результати навчання, які є підставою присвоєння кваліфікації за освітньою програмою «Географія» (<https://kgip.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/73/2021/03/Програмні-результати-навчання-які-є-підставою-присвоєння-кваліфікації-за-освітньою-програмою-Географія.pdf>); програмні вимоги ОП Географія_2021 (https://kgip.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/73/2021/03/Програмні-вимоги_ОП-Географія_2021.pdf); тестові завдання для атестації за освітньою програмою «Географія» (<https://kgip.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/73/2021/03/Тестові-завдання-для-атестації-за-освітньою-програмою-Географія.pdf>). Атестація здійснюється відкрито та гласно. Заклад вищої освіти на підставі рішення екзаменаційної комісії присуджує особі, яка успішно виконала освітню програму, відповідний рівень вищої освіти та присвоює відповідну кваліфікацію. Докази: результати опитування фокус-груп, Стандарт вищої освіти України спеціальності 106 «Географія» першого (бакалаврського) рівня, ОП від 31.08.2020 р., Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Державному вищому навчальному закладі «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Правила проведення контрольних заходів є доступними для всіх учасників освітнього процесу і здобувачі вищої освіти до початку вивчення дисциплін на сайті університету самостійно можуть ознайомитися з інформацією про форми контрольних заходів: графік навчального процесу, навчальний план, розклад занять, силабуси навчальних дисциплін для відповідної ОП. Під час бесіди зі здобувачами вищої освіти, студентським самоврядуванням, гарантом ОП, академічним персоналом та адміністрацією ЗВО було підтверджено відсутність випадків оскарження результатів контрольних заходів здобувачів ОП 106 «Географія». Також про це свідчать результати анкетування здобувачів вищої освіти з ОП «Географія», що проводиться центром забезпечення якості (<https://sqd.pnu.edu.ua/результати-опитувань>). З політикою перекладання змістових модулів та оскарження оцінювання студенти можуть ознайомитися у силабусах навчальних дисциплін, які є у вільному доступі на

офіційному сайті університету. Під час бесіди із здобувачами вищої освіти з'ясовано, що вони обізнані щодо процедури оскарження результатів контрольних заходів та їхнього повторного проходження. Процедура проведення контрольних заходів регулюється: 1) «Положенням про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти»; 2) Положенням про порядок повторного вивчення дисциплін (кредитів ECTS) в умовах ECTS; 3) Положенням про порядок створення та організацію роботи Екзаменаційної комісії; 4) Наказом ректора про використання тестової форми проведення семестрових екзаменів та підсумкової атестації з використанням комп'ютерних технологій №329 від 29.05.2018 р. 5) Наказом ректора про запобігання та врегулювання конфлікту інтересів. Для забезпечення об'єктивності екзаменаторів в університеті практикується відвідування екзаменів завідувачами кафедри та адміністрацією. Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу регламентує процедуру проведення контрольних заходів, послідовність, справедливість та об'єктивність її застосування до всіх студентів, визначає порядок перездачі екзамену або заліку протягом сесії за індивідуальним графіком. Ліквідація академічної заборгованості, перескладання змістових модулів та оскарження результатів оцінювання проводиться згідно з механізмом, прописаним у «Порядку організації та проведення оцінювання успішності студентів». Згідно з вищезазначеним порядком, студент має право звернутися до завідувача кафедри, до якої належить викладач, дії якого оскаржуються, з заявою щодо оскарження результатів семестрового підсумкового контролю. Завідувач кафедри своїм розпорядженням створює апеляційну комісію із трьох викладачів. Конфліктні ситуації регулюються Наказом ректора про запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, який оприлюднений на офіційному сайті. У ЗВО створений відділ запобігання та виявлення корупції (<https://vzvk.pnu.edu.ua/>). Всі вищезазначені положення розміщені на веб-сайті ЗВО та доступ до них реалізований належним чином.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

Політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності ПНУ імені Василя Стефаника визначені в Положенні про Комісію з питань етики та академічної доброчесності; Положенні про запобігання академічному плагіату (https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/02/Наказ-№627_27.09.2018.pdf); Кодексі честі (<https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/02/Кодекс.FR12.pdf>). Студенти мають можливість ознайомитись з політикою щодо академічної доброчесності в силабусі навчальної дисципліни, де міститься інформація та відповідні лінки на нормативні документи з дотримання академічної доброчесності. Згідно з Положенням «Про запобігання академічному плагіату», перевірі на академічний плагіат підлягають: 1) кваліфікаційні роботи здобувачів вищої освіти ступенів «бакалавр», «магістр»; 2) дисертаційні роботи на етапі представлення матеріалів робіт до апробації та для розгляду спеціалізованою радою, редакційною колегією або кафедрою; 3) монографії, підручники, навчальні посібники та інші роботи, що мають авторський текст та вимагають рекомендації Вченої ради факультету до видання; 4) рукописи статей, тези доповідей, які надходять до редакцій наукових журналів або оргкомітетів заходів наукового, науково-технічного і науково-методичного спрямування (конференцій, семінарів, з'їздів, конгресів). Процедура Антиплагіату в університеті передбачає перевірку кваліфікаційних робіт, рукописів монографій, підручників, навчальних посібників, матеріалів конференцій тощо. Проте під час зустрічі студенти розповіли, що вищезазначеними програмами перевіряються лише бакалаврські та магістерські роботи і це є повністю безоплатно. І як повідомили студенти, для того щоб вищезазначеними програмами перевірити інші роботи, якщо студент виявив відповідне бажання, це вже є платним ресурсом. Тобто, вищезазначені ресурси для перевірки різних видів робіт на плагіат не є повністю безоплатними для студента. Під час проведення експертизи, опитування здобувачів вищої освіти показало, що студенти ознайомлені з основними моментами вищезазначених Положень. Інформацію про академічну доброчесність доводять до студентів на семінарських заняттях та кураторських годинах. Також в університеті проводяться різні заходи щодо популяризації академічної доброчесності серед здобувачів ВО: обговорення впровадження принципів академічної доброчесності (<https://pnu.edu.ua/blog/2019/09/19/14376>); методологічний семінар з питань забезпечення якості вищої освіти (<https://pnu.edu.ua/blog/2018/02/02/методологічний-семінар-з-питань-забе>); тренінг на тему «Акредитація освітніх програм за новою моделлю: сутність, перші уроки, шляхи вдосконалення» (<https://nmv.pnu.edu.ua/2019/12/26/тренінг-на-тему-акредитація-освітні>). Також студенти мають можливість ознайомитись з відповідними нормативними документами, що розроблені в університеті, через «Студентський путівник 2019/20» (https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/10/Студентський_путівник_2019-20-25.10.pdf).

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

В Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника застосовуються різні методи та форми оцінювання для перевірки запланованих результатів навчання, наявні у відкритому доступі силабусів навчальних дисциплін із чіткими та зрозумілими критеріями оцінювання. Здобувачі вчасно, на початку вивчення дисципліни, інформуються про критерії та форми оцінювання знань. Оприлюднюються графіки проведення контрольних заходів, розклад занять та екзаменів розміщений на сайті університету, знаходиться у відкритому доступі та є доступним здобувачам ВО. Державна атестація здобувачів ОП відповідає Стандарту вищої освіти України спеціальності 106 “Географія” першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Правила проведення контрольних

заходів є чіткими та доступними. Визначені процедура запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, порядок оскарження результатів контрольних заходів та їхнього повторного проходження, які, як підтверджують учасники фокус-груп, послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми. У випадку виникнення спірних питань, апеляційна комісія може запропонувати студенту підтвердити рівень своїх знань у тестовій формі з використанням ІТ-технологій. Ознайомлення з документами, що містять стандарти й процедури дотримання академічної доброчесності в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника, зустрічі з науково-педагогічними працівниками, студентами, представниками студентського самоврядування показали, що в університеті загалом та на кафедрі зокрема здійснюються такі заходи щодо дотримання учасниками освітнього процесу принципів академічної доброчесності: інформаційна робота викладачів зі студентами, мотивація студентів до навчання, перевірка робіт на плагіат (кваліфікаційних робіт, статей, матеріалів конференцій, монографій, підручників, посібників тощо). Розроблено, затверджено та оприлюднено значну кількість документів, що складають внутрішню нормативну базу ЗВО і врегульовують питання дотримання принципів академічної доброчесності та є наперед визначеними, чіткими і зрозумілими. Для перевірки кваліфікаційних робіт на плагіат використовують сервіси перевірки Plagiat або Unicheck.com. Укладено угоди про співпрацю і університет має договори про надання послуг, права користування антиплагіатним програмним забезпеченням. В якості доказів гарантом ОП були представлені вище зазначені договори б_договори з системами Unincheck_Plagiat.pdf (blob:https://office.naqa.gov.ua/315926a4-ac7f-426f-b028-e41c5f1017f2).

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

Не має єдиного електронного журналу, за допомогою якого студенти мали б можливість бачити свої результати навчання впродовж семестру. Студенти не досить обізнані, щодо програмних продуктів, якими перевіряються курсові роботи, реферати на плагіат. Рекомендації: Створити єдиний електронний журнал, що дозволить забезпечити можливість реєстрації поточної успішності та відвідувань занять студентами в реальному часі. Більш чітко визначити процедуру перевірки на плагіат таких видів робіт, як курсові роботи (проекти), реферати, наукові роботи, тощо.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

Освітня програма за критерієм 5 (Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність) відповідає рівню В. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання студентів дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання, що визначені освітньою програмою. Існують окремі незначні недоліки, але в цілому на загальний процес функціонування освітньої програми вони не впливають.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

Під час зустрічі з академічним персоналом та в результаті опрацювання відповідних матеріалів щодо професійної кваліфікації викладачів, задіяних у реалізації освітньої програми, з'ясовано, що за даною ОП існує достатня відповідність академічної та/або професійної кваліфікації викладачів цілям та програмним результатам. Академічна кваліфікація викладачів забезпечується наявністю відповідної освіти та/або науковою діяльністю у сфері спеціальності 106 "Географія", про що свідчать представлена документація щодо освіти та наукової активності викладачів. Викладачі систематично проходять курси підвищення кваліфікації, стажування, беруть участь у тренінгах з розвитку їхніх soft-skills та педагогічної майстерності, науково-практичних конференціях. Гарантом ОП представлені копії сертифікатів, посвідчень та довідок про проходження стажування, курсів підвищення кваліфікації та участі у семінарах, науково-практичних конференціях. Проте, деякі викладачі мають недостатній рівень наукової активності. Не всі викладачі мають наявність за останні п'ять років наукових публікацій у наукових виданнях, включених до переліку наукових фахових видань України. В основному викладачі, що працюють на даній освітній програмі відповідають за своєю академічною та професійною кваліфікацією тим дисциплінам що викладають. Проте, є викладачі, наприклад, Червінський Андрій Іванович, має кваліфікацію за дипломом магістра: економіст фінансист, викладач економіки; диплом магістра туризмознавець, викладач туризмознавчих дисциплін та ступінь кандидата історичних наук – викладає дисципліни «рекреаційна географія» та «географія світового господарства». Гарантом ОП до системи, в якості додаткових документів, завантажена таблиця професійної активності викладачів. Щодо наявності у Червінського А.І. не менше п'яти наукових публікацій у наукових виданнях, включених до переліку наукових фахових видань України, не всі статті що представлені гарантом ОП в

цьому пункті відносяться до фахових (під номером три надається інформація щодо наукової міжнародної конференції). Гілецький Йосип Романович, також не всі статті, що наведені в таблиці професійної активності викладачів (завантажено до системи) відносяться до фахових.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника застосовує відповідну процедуру конкурсного добору викладачів, що відображено у Положенні про порядок заміщення посад НПП, яке містить правила та процедури відбору НПП, вимоги до компетентності викладацького складу при прийомі на роботу. Положення передбачає достатньо широкі кваліфікаційні вимоги до конкурсантів. Крім загальних вимог Ліцензійних умов, також беруться до уваги основні наукові праці, науково-методичні видання, стаж роботи, проходження стажування та підвищення кваліфікації, рівень проведення занять. Діє прозора та чітка процедура проходження конкурсу на заміщення вакантних посад. Всі викладачі, які забезпечують реалізацію ОП, пройшли конкурсний відбір відповідно до цього Положення, підтвердили свою академічну та професійну кваліфікацію, з ними було укладено трудові договори (контракти).

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

Роботодавці беруть участь у рецензуванні ОП, консультують щодо змісту ОП, навчального плану та програм проходження практик на підприємствах. Зокрема, до розроблення ОП 106 «Географія» були залучені: голова ГО «Науково-аналітичний центр» Івано-Франківської об'єднаної територіальної громади, депутат Івано-Франківської міської ради Роман Харук; керівник ТзОВ «Промприлад. Реновація» Василик Т.М.; менеджер з туризму ПП «КЕЙ» Дарія Цюрак, директор туристичної компанії «Тропіктур», магістр «Наук про Землю» Марія Гречух; заступник начальника відділу рекреації НПП «Гуцульщина», к.г.н. Копер Н.Є. Підтверджуючими документами стосовно залучення роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу є широкий перелік угод про практики, які знаходяться у відкритому доступі та розміщені на сайті університету кафедри географії та природознавства в розділі Навчально-методична робота - Практика. В університеті створено склад тимчасової Ради стейкхолдерів галузі знань 10 «Природничі науки» Факультету природничих наук, який затверджений деканом факультету природничих наук від 29.01.2021 р. № 82-р (<https://fnp.pnu.edu.ua/рада-стейкхолдерів-фпн>). Інформація щодо складу тимчасової Ради стейкхолдерів розміщена на офіційному сайті університету. Але жодний з роботодавців, яких було залучено до розроблення ОП 106 «Географія», не входить до Ради стейкхолдерів галузі знань 10 «Природничі науки» факультету природничих наук. Під час зустрічі, де були присутні саме зовнішні стейкхолдери, які надали рецензії-відгуки щодо змісту ОП та навчального плану, дійсно підтвердили, що гарантом, а також робочою групою даної освітньої програми регулярно проводиться опитування серед роботодавців, щодо удосконалення навчального процесу. Роботодавці брали участь в обговоренні проєктів ОП, надавали свої пропозиції щодо удосконалення навчального процесу з акцентом на необхідність посилення практичного спрямування навчання. Про це свідчать результати анкетування, які є у вільному доступі на офіційному сайті університету в загальному підрозділі «Центр забезпечення якості», розділі «Результати опитувань» (<https://cqa.pnu.edu.ua/результати-опитувань>); протоколи засідань кафедри. Наприклад, за результатами узагальнення пропозицій здобувачів ВО та роботодавців було внесено зміни до ОП «Географія». Зокрема, на пропозицію фахівців з Івано-Франківської філії НДІ «ДІПРОМІСТО» було посилено практичний курс «ГІС в географії та туризмі», витяг з протоколу засідання кафедри географії та природознавства №7 від 14.02.2020 р. Також дана інформація підтверджена під час бесіди в ході зустрічі з роботодавцями.

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

Під час зустрічі з академічним персоналом та роботодавцями встановлено, що дійсно щорічно проводяться лекції, профорієнтаційні заходи, наукові семінари із залученням професіоналів-практиків. Про це також свідчить витяг з протоколу засідання кафедри географії та природознавства № 2 від 23.09.2020 р. Даним протоколом зафіксовано наступне: запропоновано запросити для проведення практичних занять з метою висвітлення нових методик дослідження із таких дисциплін як «Ландшафтознавство» – директора ОКП «Дністровський регіональний ландшафтний парк імені Сергія Дідича» М.І. Ковтуна та дисципліни «Методи гідрометеорологічних вимірювань» – інженера Дністровського БУВР Андрейчук О. Також гарант ОП «Географія» надав інформацію, що в межах даної ОП започатковано освітній проєкт «Географічні колаборації». Даний проєкт спрямовано на проведення лекцій випускниками кафедри географії та природознавства, які працюють за спеціальністю та мешкають за кордоном. Під час зустрічі із здобувачами ВО з'ясовано, що студенти обізнані щодо даного проєкту та брали участь у дискусіях з випускниками кафедри географії та природознавства в онлайн-зустрічах на платформі Zoom. Освітній проєкт «Географічні колаборації» розміщено на офіційному сайті кафедри географії та природознавства (<https://kgip.pnu.edu.ua/географічні-колоборації>), де можна побачити, які лекції мали можливість відвідати здобувачі ВО. Також здобувачі освіти за ОП 106 "Географія" брали участь у Міжуніверситетському онлайн-лекторії провідних викладачів Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника та Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка, який проходив у період 11-29 травня 2020 р. Під час цього заходу для здобувачів освіти ОП 106 "Географія" 12 травня 2020 р. професором ТНПУ імені В. Гнатюку

Любомиром Цариком було проведено лекції "Концептуальні та прикладні засади формування регіональних і локальних екомереж" та "Теоретико-практичні засади створення проектів організацій території Національних природних та регіональних ландшафтних парків" (<https://docs.google.com/spreadsheets/d/1JOtbaGph4Dz7W6J2vJLYMBdBTxotNrWmr7ZDRpgYokc/edit#gid=0>).

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

Професійний розвиток викладачів регламентується Статутом ЗВО (<https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/02/statut.pdf>) та Положенням про підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2019/11/820_29.11.2019.pdf). ЗВО забезпечує належні умови для професійного розвитку викладачів. ЗВО сприяє постійному та безперервному підвищенню кваліфікації НПП у сфері їхніх професійних та наукових інтересів. Вищезазначена інформація підтверджується документами, наданими гарантом ОП (довідки, сертифікати, посвідчення), що підтверджують підвищення кваліфікації та стажування всіх науково-педагогічних працівників, що викладають за даною ОП «Географія». ЗВО підписані угоди щодо академічних обмінів Erasmus+ та наукової і культурної співпраці з Ягеллонським університетом. В рамках угоди про наукову та культурну співпрацю з Ягеллонським університетом (Краків, Польща) Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника має можливість направити до провідного європейського університету науково-педагогічних працівників на короткотермінове стажування. Інформація висвітлена на сайті університету і також про такі можливості експертній групі розповіли викладачі під час зустрічі.

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

Під час зустрічі з академічним персоналом встановлено, що ЗВО активно стимулює розвиток викладацької майстерності НПП шляхом морального заохочення (грамоти, подяки), матеріального заохочення (премії) за наукові статі в журналах наукометричних баз Scopus і Web of Science. Для закінчення дисертаційних робіт, написання підручників і монографій НПП надається відпустка відповідно до «Положення про порядок надання творчих відпусток працівникам ЗВО» (<https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/02/tvor.doc>). Також НПП надаються преміювальні години. Наприклад, гарантам ОП, які успішно пройшли акредитацію, передбачене зменшення річного навантаження до 50 годин. Також надаються преміальні години за наукову роботу, за підготовку переможців та призерів студентських наукових заходів всеукраїнського рівня. Гарантом ОП представлені документи, що підтверджують вище зазначену інформацію (наявні грамоти та подяки, копії документів про підвищення кваліфікації викладачів, документи про проведення тренінгів, семінарів, довідки щодо преміальних годин за різні види робіт). Вищезазначені документи завантажені до системи НАЗЯВО (<https://office.naqa.gov.ua/>).

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

Існує достатня відповідність академічної та/або професійної кваліфікації викладачів цілям та програмним результатам навчання, це надає підстави стверджувати, що наявний склад академічного персоналу, його наукова спрямованість та кваліфікація спроможні забезпечити належну реалізацію освітньої програми. Академічна кваліфікація професорсько-викладацького складу забезпечується наявністю відповідної освіти та/або науковою діяльністю у сфері спеціальності 106 «Географія». Університет сприяє постійному та безперервному підвищенню кваліфікації НПП у сфері їхніх професійних та наукових інтересів. Викладачі систематично проходять курси підвищення кваліфікації, стажування, беруть участь у тренінгах з розвитку їхніх soft-skills та педагогічної майстерності, науково-практичних конференціях. Процедура конкурсного добору викладачів є прозорою та визначена у відповідному Порядку. ЗВО залучає роботодавців до організації та реалізації даної ОП. Університет активно стимулює розвиток викладацької майстерності НПП шляхом морального заохочення (грамоти, подяки), матеріального заохочення (премії) за наукові статті в журналах наукометричних баз Scopus та Web of Science. Також, ЗВО сприяє науковій активності викладачів шляхом безкоштовної публікації: навчальних посібників, підручників НПП, наукових статей.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

До слабких сторін ОП слід віднести недостатню залученість здобувачів ОП до дослідницького навчання, це тісно корелює із слабкою стороною, яка у звіті про самооцінювання самим ЗВО визначається як «ще не функціонуючий неналежним чином власний центр для забезпечення студентів можливостями дослідницького навчання в сфері стаціонарних географічних спостережень». Наукова діяльність проводиться викладачами нерівномірно та з різною інтенсивністю, зокрема, діяльність деяких викладачів характеризується низькою науковою активністю. Не всі викладачі мають наявність за останні п'ять років наукових публікацій у наукових виданнях, включених до переліку

наукових фахових видань України. Рекомендацією щодо удосконалення може бути необхідність долучення викладачів освітньої програми до наукових публікацій у періодичних виданнях, які включені до наукометричних баз, рекомендованих МОН, зокрема Scopus або Web of Science Core Collection, адже наразі не всі викладачі мають наявність за останні п'ять років хоча б однієї подібної публікації. Також, жодний з роботодавців, яких було залучено до розроблення ОП «Географія», не входить до Ради стейкхолдерів галузі знань 10 «Природничі науки» факультету природничих наук. Рекомендації: Звернути увагу, зокрема, на необхідність посилення академічної кваліфікації НПП шляхом активізації наукової діяльності, посилити практику опублікування наукових досліджень, як у наукових фахових виданнях України, так і у закордонних наукометричних базах та виданнях. Розглянути можливість включення роботодавців, що були залучені до розроблення ОП «Географія», до Ради стейкхолдерів галузі знань 10 «Природничі науки» факультету природничих наук. Дослідницьке навчання здобувачів освіти може бути посилене за рахунок організації проведення студентських кафедральних конференцій, збільшення участі студентів у конкурсах наукових робіт, тим більш, що викладачі, залучені до викладання на ОП, мають відповідний досвід долучення до подібних конкурсів. Це дозволить певною мірою підсилити дослідницьку складову навчального процесу. Рекомендацією щодо вдосконалення змісту та якості ОП також може бути впровадження механізму постійного долучення роботодавців до участі у атестації випускників ОП.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

Оскільки суттєвих недоліків за Критерієм 6 не виявлено, а слабкі сторони суттєво не впливають на загальну оцінку за даним критерієм, експертна група прийняла спільне рішення оцінити відповідність Критерію 6 за рівнем В.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

Рівень матеріально-технічних ресурсів та навчально-методичного забезпечення загалом відповідає цілям та програмним результатам навчання, які визначені освітньою програмою. Спеціальні матеріально-технічні ресурси (обладнання та устаткування), які є необхідними для викладання конкретних дисциплін, включених до освітньої програми, наявні у спеціалізованих кабінетах кафедри географії та природознавства та доступні для практичного використання під час занять. Проте, залишається відкритим питання про достатність ресурсів для окремих дисциплін, зокрема мова йде про «ГІС в географії та туризмі» та «Інформатику та географічні інформаційні системи і технології». Кафедра географії та природознавства не забезпечена власним комп'ютерним кабінетом з відповідного рівня програмним забезпеченням та власним кафедральним викладачем з вищезазначених напрямів (до викладання дисциплін залучено викладача з факультету математики та інформатики). Інформація про загальне матеріально-технічне забезпечення за спеціальністю є доступною на сайті навчально-методичного відділу ПНУ ім. В. Стефаніка (https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2020/07/106-Vidomosti-pro-materialno-tehnikhne-zabezpechennya_bak.pdf). Заклад має наукову бібліотеку (<http://lib.pnu.edu.ua/>), де мають змогу безоплатно обслуговуватись здобувачі освітньої програми. Корпус університету забезпечений системою пожежогасіння, наявні пожежні гідранти, пожежна сигналізація, відповідні плани дій при пожежі, інформаційні таблички. ЗВО має власний спортивно-оздоровчий комплекс «Смерічка» (<https://sok-smerichka.jimdofree.com/>), розташований у с. Микуличині, біля курортного міста Яремчі, який є навчально-методичною та оздоровчою базою університету, де можуть перебувати й здобувачі освіти, й співробітники ЗВО. На базі комплексу викладачі університету проводять інструктивно-методичні, навчально-тренувальні збори студентів, науково-практичні конференції.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

Викладачі та студенти ЗВО мають безоплатний доступ до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, які є необхідними в межах освітньої програми. Перш за все, ПНУ ім. В. Стефаніка має власну наукову бібліотеку та наукову бібліотеку у відкритому доступі (<http://lib.pnu.edu.ua>), в якій, окрім наукової та навчальної літератури, знаходяться праці викладачів ЗВО, дисертації, автореферати тощо. Також, на сайті кафедри географії та природознавства можна ознайомитись з переліком посилань на географічні Інтернет-ресурси (<https://kgip.pnu.edu.ua/корисна-інформація/>). Здобувачі вищої освіти за освітньою програмою мають змогу скористатись безоплатним доступом до платформ Unicheck та Plagial.pl при перевірці дипломних робіт лише один

(перший) раз, подальші перевірки відбуваються за додаткову плату. Окрім безоплатних інформаційних ресурсів, є можливість безоплатного доступу до навчальної, наукової та спортивно-оздоровчої баз ЗВО.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

Потреби та інтереси студентів є визначальним чинником в організації освітнього середовища, вони регулярно відслідковуються, що свідчить про студентоцентричний підхід до навчання у ЗВО. Студенти мають право на користування виробничою, культурно-освітньою, побутовою, оздоровчою базами ЗВО; участь в організації дозвілля, побуту, оздоровлення; участь у діяльності органів громадського самоврядування ЗВО, факультетів, навчально-наукових інститутів, органів студентського самоврядування; вибір навчальних дисциплін, академічну мобільність; отримання соціальної допомоги у випадках, встановлених законодавством; моральне та/або матеріальне заохочення за успіхи у навчанні, науково-дослідній й громадській роботі тощо; захист від будь-яких форм експлуатації, фізичного та психічного насильства; спеціальний навчально-реабілітаційний супровід та вільний доступ до інфраструктури ЗВО, відповідно до медико-соціальних показань, за наявності обмежень життєдіяльності, зумовлених станом здоров'я. В межах ЗВО було створено молодіжний центр «Paragraph» як перший в Івано-Франківську відкритий молодіжний коворкінг-простір (<https://paragraph.if.ua>). Періодично проводяться опитування (анкетування) серед здобувачів освіти з питань задоволеності ними навчальним процесом на освітній програмі. До того ж, відбувається постійна співпраця ЗВО з органами студентського самоврядування, так як представники студентства (<https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/02/Члени-вченої-ради.pdf>) входять до складу вченої ради університету, через яку мають можливість впливати на рішення в університеті, що приймаються. ПНУ ім. В. Стефаника серйозно сприймає той факт, що студенти можуть стикатись із психологічними проблемами, та надає можливості для надання допомоги у вирішенні подібних питань. Перш за все, існує гаряча лінія з ректором ЗВО (rector@pnu.edu.ua) та телефон довіри ((0342) 59-60-24). До того ж, спеціалістами Навчально-виробничої лабораторії виховної та психолого-педагогічної роботи (<https://vvrpg.pnu.edu.ua>) проводяться регулярні опитування. Студенти поінформовані про наявність відповідної служби та її місцезнаходження і про можливість безпосереднього звернення до них у разі необхідності.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

Освітня підтримка здійснюється через деканати, навчальні відділи та інші допоміжні підрозділи (Центр забезпечення якості (<https://cqa.pnu.edu.ua>), Центр дистанційного навчання та моніторингу освітньої діяльності (<https://seeq.pnu.edu.ua>) та інші сервісні структури, які прямо або опосередковано взаємодіють зі студентами. Підтримка здобувачів вищої освіти здійснюється через надання матеріальної допомоги та стипендій, у тому числі соціальних. Також, освітня підтримка включає в себе індивідуальну взаємодію викладачів зі студентами. Студенти освітньої програми в робочий час можуть вільно звертатись до викладачів з питаннями щодо навчального процесу та розраховувати на допомогу. Організаційна підтримка здійснюється через взаємовідносини студентів та ЗВО з адміністративних питань. Інформаційна підтримка здійснюється через зручну та ефективну систему інформування здобувачів освіти стосовно освітніх та позаосвітніх питань: як через сайт кафедри, де у відкритому доступі публікується вся актуальна інформація (<https://kgip.pnu.edu.ua>), так і через інформаційну взаємодію у приватних каналах соціальних мереж Telegram та Viber. Консультативна та соціальна підтримка здійснюється через інформування здобувачів освіти з приводу майбутнього працевлаштування (на кафедрі географії та природознавства викладачі в ході навчання надають інформацію щодо того, як оформити резюме, як подати себе перед роботодавцем тощо) та психологічну підтримку (у ЗВО проводять системні дослідження згідно комплексного плану виховної та психолого-педагогічної роботи (<https://vvrpg.pnu.edu.ua/2018/06/14/загальноуніверситетський-план-вихов/>), що стосуються організації навчально-виховного процесу та особистісного потенціалу здобувачів вищої освіти).

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

Навчальний корпус, в якому знаходиться кафедра географії та природознавства, де відбувається абсолютна більшість аудиторних занять, є адаптованим та зручним, аби забезпечувати право на освіту для людей з особливими освітніми потребами. При вході до навчального корпусу та на першому поверсі в достатній кількості наявні пандуси. Доступність на вищі поверхи забезпечує підйомник для людей з обмеженою мобільністю, також наявні ліфти. На першому поверсі є аудиторії, які можуть використовуватись з метою проведення занять для осіб з особливими освітніми потребами. ЗВО докладно зусиль для забезпечення умов реалізації права на освіту усіма здобувачами та повністю спроможний організувати доступні умови у разі появи особливих освітніх потребностей у здобувачів, що було підтверджено під час огляду матеріальної бази корпусу факультету природничих наук.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

Політика та процедури вирішення конфліктних ситуацій (пов'язаних з сексуальними домаганнями, прямою та непрямим дискримінацією, булінгом, корупцією) є у відкритому доступі на сайтах окремих підрозділів ПНУ ім. В. Стефаніка (факультетів та кафедр), проте власне на сайтах факультету природничих наук та кафедри географії та природознавства така пам'ятка відсутня. Поміж тим, для вирішення конфліктних ситуацій, що стосуються булінгу, у ЗВО створена комісія з розгляду випадків булінгу та насильства (<https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2019/03/наказ-155.pdf>), проте офіційно вона жодного разу не збиралась для вирішення цільових питань, так як не було формальних звернень. Хоча, як свідчать проведені Навчально-виробничою лабораторією виховної та психолого-педагогічної роботи студентські опитування, деякі студенти у навчальному закладі так чи інакше відчували себе дискомфортно й в індивідуальному порядку звертались за консультацією. Розв'язання конфліктів у ЗВО передбачає чотирирівневий підхід: 1. Розв'язок міжособистісного конфлікту (алгоритм дій представлений в рубриці «На допомогу кураторам» <https://vvrpr.pnu.edu.ua/category/help/>); 2. Розв'язання конфліктів в процесі навчання (алгоритм дій представлений в положенні «Про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів», рубрика «Нормативні документи», підрубрика «Положення» <https://vvrpr.pnu.edu.ua/2018/06/14/положення/>); 3. Розв'язання конфліктів через призму булінгу, насильства, сексуальних домагань в освітньому середовищі (алгоритм дій; комісія з розгляду питань булінгу, насильства, сексуальних домагань в освітньому просторі; загальноуніверситетська програма заходів представлених в наказах № 10 та № 11 від 08.01.2020 р. <https://vvrpr.pnu.edu.ua/безпечність-освітнього-процесу/>). ЗВО на запит експертної групи було надано нормативні документи, що регулюють процедури вирішення конфліктних ситуацій 9_документи_домагання_корупція.pdf (blob:<https://office.naqa.gov.ua/ad3c6fbo-4238-417e-96d7-1737c08909b5>). Слід відзначити, що в університеті проведено ряд загальноуніверситетських заходів з питань профілактики булінгу, насильства, сексуальних домагань в освітньому середовищі (рубрика «Звіти навчально-виробничої лабораторії»: «Про виконання заходів з питань попередження булінгу та насильства в освітньому просторі», про виконання заходів «Агресія, як епідемія сучасного світу», «Правова просвіта молоді» <https://vvrpr.pnu.edu.ua/звіти-відділу/>); 4. Розв'язання конфліктів через призму дискримінації (нормативно-правова база та алгоритм дій представлені у рубриці «На допомогу кураторам» <https://vvrpr.pnu.edu.ua/category/help/>).

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

Сильною стороною у контексті Критерію 7 є те, що потреби та інтереси студентів є визначальним чинником в організації освітнього середовища, тобто це спонукає ЗВО систематично вдосконалювати матеріально-технічні ресурси та навчально методичне забезпечення, інфраструктуру тощо. ЗВО має сучасну матеріально-технічну базу, власну базу відпочинку, необхідну інфраструктуру.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

Однією зі слабких сторін у контексті Критерію 7 є відсутність власного кафедрального (кафедри географії та природознавства) комп'ютерного кабінету з відповідного рівня програмним забезпеченням та кафедрального викладача з таких предметів як «ГІС в географії та туризмі» та «Інформатика та географічні інформаційні системи і технології». Так як зазначені напрямки є доволі перспективними на сучасному ринку праці, пропонуємо долучити до викладання цих предметів саме кафедральних викладачів. Іншою слабкою стороною у контексті Критерію 7 відзначаємо відсутність у вільному доступі на веб-сайтах факультету природничих наук і кафедри географії та природознавства політики та процедури вирішення конфліктних ситуацій. А, отже, рекомендуємо включити дану інформацію на відповідні портали, аби здобувачі вищої освіти мали змогу за потреби сформувати чіткий план дій. Також, на прохання здобувачів вищої освіти за освітньою програмою, яке було отримано під час зустрічі з експертною групою, пропонуємо ЗВО розглянути можливості зменшення черг у ідальні у навчальному корпусі, а також збільшити кількість лавочок на території університету поблизу корпусу факультету природничих наук. Також для здобувачів освіти ОП «Географія» важливим є забезпечення дослідницькою матеріально-технічною базою, розвиток якої є важливим для успішного засвоєння освітньої програми, тому рекомендацією до ЗВО є посилення цієї складової матеріально-технічного забезпечення. Також рекомендацією до ЗВО в аспекті удосконалення освітньої програми слід відзначити необхідність надання можливості для здобувачів освіти повністю безкоштовного доступу до систем антиплагіатної перевірки та поширювати практику використання антиплагіатних систем на усі види письмових робіт, у тому числі реферати, курсові роботи та ін.

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

Освітня програма за Критерієм 7 має як сильні сторони, так і слабкі. Виокремлені недоліки є такими, що не спотворюють навчальний процес та не перешкоджають досягненню визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання. Тому рівень відповідності за Критерієм 7 відповідає рівню В.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

ПНУ імені В. Стефаніка має визначену загальноінституційну політику та систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти, а саме Положення про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти у навчальному закладі (<https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2019/10/Положення-ВСЗЯ.pdf>). Також, у ЗВО створено Центр забезпечення якості (<https://cqa.pnu.edu.ua>), що здійснює моніторинг освітньої діяльності, академічної доброчесності та формує аналітичні дані академічної діяльності для ефективного управління якістю освіти в навчальному закладі. Центр забезпечення якості у своїй діяльності керується Положенням про структурний підрозділ «Центр забезпечення якості» (<https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/32-03-Положення-центр-забезпечення-якості.pdf>) та Наказом про здійснення процедур і заходів системи внутрішнього забезпечення якості (<https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/10/наказ-496.pdf>) зокрема. Центр забезпечення якості має чітку структуру (<https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/02/Struktura.jpg>) та систему управління якістю університету (<https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/pages/scheme-suyau-fullpage.html>). Центр забезпечення якості регулярно проводить зрізи думок різних груп стейкхолдерів (студенти, випускники, викладачі, роботодавці, адміністрація), які знаходяться у вільному доступі (<https://cqa.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/149/2021/03/Географія.pdf>). Окрім зрізу думок з приводу задоволеності освітньою програмою, проводяться опитування студентів щодо якості викладання дисциплін після кожного семестру та взаємні опитування викладачів на кафедрах (що у подальшому враховується у викладацькому рейтингуванні). Центр забезпечення якості також проводить внутрішній аудит, як глобальний, так і локальний (наприклад, аналіз експертних висновків та висновків галузевих експертних рад за певний проміжок часу). Директором Центру забезпечення якості – Кузь Миколою Васильовичем під час акредитації було відзначено високий рівень роботи підрозділу, про що свідчить почесне звання ПНУ ім. В. Стефаніка «Лідер інновацій в освіті» (<https://pnu.edu.ua/blog/2019/10/22/прикарпатський-лідер-інновацій-в-осв/>). Також, ведеться співпраця з Американськими Радами з міжнародної освіти у вигляді участі у проекті «Ініціатива академічної доброчесності та якості освіти» (<https://pnu.edu.ua/blog/2020/11/18/23207/>), підписанні меморандуму про співпрацю ПНУ ім. В. Стефаніка та Американських Рад на найближчі два роки (<https://pnu.edu.ua/blog/2020/11/18/прикарпатський-університет-укладе-м/>), а також проходженні тренінгів.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

У навчальному закладі регулярно підтримують зворотний зв'язок від студентів. Після кожного пройденого курсу студенти мають змогу пройти анонімне анкетування у системі D-learn, де відповідають на 10 запитань, які демонструють задоволеність здобувачів вищої освіти навчальним процесом з окремого освітнього компонента. Зокрема, студенти відповідають на такі запитання: наскільки чітко структурований навчальний курс, наскільки зрозуміло та доступно викладається матеріал, наскільки чітко визначені критерії оцінювання знань та навичок студентів і т.д. Також, проводяться ширші опитування (https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSdSAP6x2OtotWwi4xD14oTEpOw8vvl2GXQ2Bjl_yb_GKE3N4A/viewform), які використовуються з метою покращення якості освіти та освітньої діяльності у ЗВО. Результати такого опитування є у відкритому доступі (<https://cqa.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/149/2021/03/Географія.pdf>). Побаження студентів враховуються при оновленні компонентів освітньої програми. Зокрема, згідно з побажаннями студентів, було розширено загальний обсяг годин навчальної дисципліни «ГІС в географії та туризмі». Також введено вибіркові дисципліни «Географія способу життя населення» та «Географія сільської місцевості». ПНУ ім. В. Стефаніка залучає органи студентського самоврядування до процесів внутрішнього забезпечення якості. Наприклад, представники студентського самоврядування мають змогу брати участь у розширених засіданнях кафедри. Позиція органу студентського самоврядування сприймається серйозно та є важливим фактором для прийняття рішень. Так, на одному з розширених засідань кафедри представниками студентського самоврядування було запропоновано збільшити кількість практичних занять з дисципліни «Фізична географія Українських Карпат» (https://kgip.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/73/2020/02/O14_Фіз_Геогр_Укр_Карпат_K.pdf), що було взято до уваги, проведено засідання і кількість практичних занять була збільшена.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

Кафедра географії та природознавства у межах внутрішньої системи забезпечення якості взаємодіє із роботодавцями, вони загалом є задоволеними двосторонньою співпрацею. Важливим фактором зацікавленості роботодавців у кваліфікованих кадрах з даного напрямку, а отже і в освітній програмі є спеціалізація регіону. Головним чином взаємодія з роботодавцями полягає у неформалізованих контактах безпосередньо до або після проходження студентами виробничих практик, під час яких роботодавці мають змогу висловити свої пропозиції та зауваження щодо освітньої програми. Серед роботодавців проводяться опитування (<https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSewg4NnzofaksnBHQlfB8XKyorqZoogiBVosxFdGDczoL8EWw/viewform>), які використовуються з метою покращення якості освіти та освітньої діяльності у ЗВО. Результати такого опитування є у відкритому доступі (<https://cqa.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/149/2021/03/Географія.pdf>). Також, на факультеті природничих наук створено Раду стейкхолдерів, зокрема галузі знань Природничі науки (<https://fnp.pnu.edu.ua/рада-стейкхолдерів-фпн/>). Щодо змістової частини освітньої програми, то від вищезазначеної групи стейкхолдерів було висунуто пропозицію, аби під час вивчення рекреаційного потенціалу України здобувачами вищої освіти, більший акцент був зроблений на Західній Україні (за словами директора туристичної компанії «Тропіктур» Марії Гречух). Щодо практичної частини освітньої програми, то роботодавці позитивно та лояльно ставляться до проходження на виробництвах студентських практик, а також до потенційного працевлаштування майбутніх випускників програми (наприклад, у туристичній компанії «Кей», за словами менеджера з туризму Дарії Цюрак).

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

На кафедрі географії та природознавства відслідковують кар'єрні шляхи випускників освітньої програми. Інформацію по окремим випускникам (Свідрак Ярослав, Скиданюк Марія, Кошолович Ольга, Жиленко Тетяна, Понайда Олег, Калиняк Світлана, Демянів Степан, Білоус Василь, Собко Олена, Андрейчук Ольга, Мелешко Інна, Коломия Вікторія, Тригубяк Олексій) можна знайти на сайті кафедри (<https://kgip.pnu.edu.ua/випускники/>). Зазначена інформація також представлена на інформаційних стендах біля приміщення кафедри, що сприяє підсиленню мотивації здобувачів освіти та позитивно впливає на формування іміджу кафедри. Наявна практика залучення випускників до платформи кафедри «Географічні колаборації», де випускники мають змогу поділитись власним практичним досвідом та поспілкуватись із здобувачами вищої освіти. Кафедрою створено та розміщено на кафедральному веб-сайті анкету випускника кафедри географії та природознавства Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (<https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSf-xb3OQccBjjabyqcgwOUUSSxvtUwphcbIps5dAY6kFC91Tg/viewform>).

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

Внутрішня система забезпечення якості освіти забезпечується Центром забезпечення якості (<https://pnu.edu.ua/центр-%20забезпечення-%20якості>), який здійснює моніторинг освітньої діяльності. Зазначений центр здійснює моніторинг освітньої діяльності, академічної доброчесності та формує аналітичні дані академічної діяльності для ефективного управління якістю освіти в Університеті. ЗВО має розроблену систему управління якістю (<https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/pages/scheme-suyau-fullpage.html>), Положення про освітні програми у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2020/02/polozhennya_op.pdf). У ЗВО діє Рада з якості Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (<https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/32-04-Положення-про-Раду-з-якості.pdf>). Навчально-методичний відділ університету забезпечує моніторинг освітнього процесу, зокрема, на сторінці відділу наведено зведені дані по зрізах залишкових знань (2017-2020 рр.), аналіз успішності та якості знань здобувачів освіти (2018-2021 рр.), результати заліково-екзаменаційних сесій (2016-2021 рр.) (<https://nmv.pnu.edu.ua/моніторинг-якості-освіти>).

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Дана освітня програма акредитується вперше. Проте, ЗВО врахував зауваження й пропозиції, висловлені під час попередніх акредитацій з інших освітніх програм у навчальному закладі, так як рекомендації мали загальноінституційний характер. Зокрема, йдеться про тіснішу співпрацю зі стейкхолдерами. Це було підтверджено під час зустрічі із допоміжними (сервісними) підрозділами начальником навчально-методичного відділу та керівником центру забезпечення якості освіти.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

Про сформовану культуру якості в академічній спільноті ПНУ ім. В. Стефаника свідчить регулярний всебічний збір, аналіз та врахування думки стейкхолдерів під час процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості. Центр забезпечення якості регулярно проводить зріз думок різних груп стейкхолдерів: студентів, випускників, викладачів, роботодавців, адміністрації. Результати проведених опитувань знаходяться у вільному доступі (<https://cqa.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/149/2021/03/Географія.pdf>). При розгляді думок стейкхолдерів варто відзначити реальне врахування зворотного зв'язку від студентів (розширення загального обсягу годин навчальної дисципліни «ГІС в географії та туризмі»; введення вибіркового дисциплін «Географія способу життя населення» та «Географія сільської місцевості») та від роботодавців (акцент на регіоні Західної України під час вивчення рекреаційного потенціалу України здобувачами вищої освіти). До того ж, під час акредитації різними групами стейкхолдерів було відзначено відкритість і готовність кафедри географії та природознавства і гаранта освітньої програми зокрема до співпраці під час процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості. Про сформовану культуру якості в академічній спільноті ПНУ ім. В. Стефаника свідчить і професіоналізм викладачів, які викладають на освітній програмі. На сайті ЗВО наявні Положення про атестацію педагогічних працівників університету (<https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2018/04/Polozhennia-pro-atestatsiiu-pedahohichnykh-pratsivnykiv-universytetu.pdf>) та Положення про Порядок проходження атестації працівників (<https://nmv.pnu.edu.ua/atestatsiia/poryadok-prohodzhennia-atestatsii>), Положення про стажування та підвищення кваліфікації наукових, педагогічних і науково-педагогічних працівників (https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/05/210_06.04.2020.pdf) та інші, які є обов'язковою та необхідною умовою системи внутрішнього забезпечення якості освіти. Про професіоналізм викладачів свідчить їхня академічна кваліфікація, яка забезпечується наявністю відповідної освіти та/або науковою діяльністю у сфері спеціальності 106 "Географія", а також систематичне проходження курсів підвищення кваліфікації і долучення до науково-практичних конференцій та стажувань. Вищезазначене було підтверджено наданими від ЗВО документами.

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

Сильною стороною у контексті Критерію 8 є наявність та дієвість Центру забезпечення якості, що здійснює моніторинг освітньої діяльності, академічної доброчесності та формує аналітичні дані академічної діяльності. Також, сильною стороною у контексті Критерію 8 є студентоцентричний підхід до навчання, адже врахування безпосередньої думки здобувачів вищої освіти та представників студентського самоврядування свідчать про культуру якості в академічній спільноті ПНУ ім. В. Стефаника. Позитивною практикою можна відзначити залучення випускників кафедри до платформи «Географічні колаборації», яка підтримує розвиток географічної спільноти в Україні та Івано-Франківщині зокрема. Сильною стороною освітньої програми є також увага до відслідковування кар'єрного шляху та підтримки зв'язку із випускниками кафедри географії та природознавства Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (<https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSf-xb3OQccBjjabyqcgwOUUSSxvtUwphcbIps5dAY6kFC91Tg/viewform>).

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

Суттєвих недоліків у контексті Критерію 8 виявлено не було. Рекомендації щодо удосконалення полягають у розширенні та поглибленні співпраці з роботодавцями для більш прикладного орієнтування освітньої програми на тенденції розвитку спеціальності та ринку праці. А саме, у більш активному залученні роботодавців до участі у навчальному процесі (проведення занять, у т.ч. практичних), участь у кураторських годинах, співкерівництво під час написання наукових робіт тощо. Окрім того, забезпеченню якості освітньої програми сприятиме включення роботодавців, що були залучені до розроблення ОП «Географія», до Ради стейкхолдерів галузі знань 10 «Природничі науки» факультету природничих наук.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

Так як суттєвих недоліків за Критерієм 8 виявлено не було, а внутрішнє забезпечення якості освітньої програми підтримується ЗВО на досить високому рівні, рівень відповідності за Критерієм 8 відповідає В.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Внутрішні локальні нормативно-правові акти, які діють у ПНУ ім. В. Стефаніка є публічними та легкодоступними (<https://pnu.edu.ua/документи/>) для всіх, а головне для тих, чії права та обов'язки вони безпосередньо регулюють. Статут, Положення та інші внутрішні діючі нормативні акти є чіткими, зрозумілими та доступними. Інформація щодо надходження та використання бюджетних коштів наявна в доступі (<https://pnu.edu.ua/інформація-про-фінансові-ресурси/>), починаючи з 2011 року. На сайті ЗВО розміщено посадові інструкції працівників (<https://nmv.pnu.edu.ua/posadoviinstruksii>).

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозиції заінтересованих сторін.

Формування освітньої програми базується на принципі долучення до відкритого обговорення із усіма стейкхолдерами. Це знаходить відображення у оприлюдненні проектів ОП на офіційному веб-сайті кафедри географії та природознавства. Зокрема, оприлюднено проекти ОП 2017 та 2020 р. на кафедральній сторінці (<https://kgip.pnu.edu.ua/106-географія-2>) та на сайті навчально-методичного відділу (<https://nmv.pnu.edu.ua/bakalavrat/106-географія>). При цьому, бажаним було б розміщення поруч із освітніми програмами відповідного тексту зі зверненням до стейкхолдерів щодо надсилання пропозицій із вказанням механізму направлення (контакти осіб, гаранта, кафедри та ін.), хоча вказані сторінки й мають безпосередні посилання на контакти ЗВО.

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

На сайті кафедри географії та природознавства у відкритому доступі можна знайти та переглянути інформацію про освітню програму. Зокрема власне освітню програму (https://kgip.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/73/2021/03/106-Географія-Освітня-програма-2020_1614945194.pdf) та навчальний план (<https://kgip.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/73/2021/02/106-Географія-Навчальний-план-2020.pdf>), перелік основних (<https://kgip.pnu.edu.ua/основні-дисципліни/>) і вибіркових дисциплін (<https://kgip.pnu.edu.ua/вибіркові-дисципліни/>) та силабуси до них, програмові вимоги з навчальних дисциплін (<https://kgip.pnu.edu.ua/програмові-вимоги-з-навчальних-дисци>), іспитів (<https://kgip.pnu.edu.ua/програмові-вимоги-іспитів/>) та підсумкової атестації (<https://kgip.pnu.edu.ua/програмові-вимоги-іспитів/програмові-вимоги-з-дисциплін-для-дер/підсумкова-атестація-спеціальності-106/>) тощо. Інформація на сайті подається в достатньому обсязі для того, аби абітурієнти могли зробити свідомий вибір щодо вступу на програму, та для того, аби роботодавці мали бути поінформовані про цілі та зміст підготовки здобувачів за цією програмою. Студенти можуть безперешкодно відшукати на одному порталі необхідну для себе інформацію щодо освітнього процесу за цією програмою, таку як рейтинги студентів (<https://kgip.pnu.edu.ua/рейтинг-студентів/>), стипендійне забезпечення (<https://kgip.pnu.edu.ua/стипендійне-забезпечення/>), академнаставники (<https://kgip.pnu.edu.ua/академнаставники/>), старости студентських груп (<https://kgip.pnu.edu.ua/старости-студентських-груп/>) та інше.

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

Сильною стороною у контексті Критерію 9 є прозорість та високого рівня публічність, яка продемонстрована на веб-порталах ЗВО. Веб-сайти факультету природничих наук та кафедри географії та природознавства є зручними та наповненими інформацією в достатньому обсязі для всіх зацікавлених сторін: абітурієнтів, студентів, тощо. Сайт ЗВО є інформативним, своєчасно оновлюваним, наповненим досить змістовною інформацією. Інформація є добре структурованою та достовірною. Надається можливість для здійснення зворотнього зв'язку. У ЗВО проводиться вагома робота для забезпечення публічності інформації, пов'язаної з організацією освітнього процесу. Мережа веб-сторінок сервісних підрозділів ЗВО забезпечує прозорість та публічність освітнього процесу. Під час інтерв'ю зі здобувачами вищої освіти було встановлено, що наявні комунікаційні канали працюють та використовуються студентами під час освітнього процесу. Сайти університету, факультету природничих наук та кафедри географії та природознавства відзначається чіткістю та зручністю у користуванні, коректним інтерфейсом та відповідають критерію інформування зацікавлених сторін про аспекти освітнього процесу у повному обсязі. Сайти містять

оновлену та своєчасну інформацію щодо освітньої програми, університетських та факультетських подій, кафедральних заходів, подій та досягнень. Уся інформація структурована логічно та послідовно. На зазначених порталах розміщено контактні дані викладачів, керівництва факультету, ЗВО. Окрім веб-сайту, ЗВО має й систему дистанційного навчання, що також забезпечує максимальну інформативність. Слід відзначити, що платформа побудови, структурованості інформації на порталі ЗВО та сторінках структурних підрозділів характеризується єдиним стилем оформлення, корпоративною єдністю, сприяє формуванню цілісного враження про ЗВО, що може бути прикладом та зразком побудови стратегії прозорості та публічності для інших освітніх закладів

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

Явних недоліків у контексті Критерію 9 виявлено не було. Однак, рекомендації щодо удосконалення полягають у дублюванні веб-сайту кафедри географії та природознавства англійською мовою. Також, пропонуємо розглянути варіанти дублювання сайту польською та словацькою мовами, адже територіальна близькість до Польщі та Словаччини та доступність сайту на вищезазначених мовах стимулюватимуть інтерес здобувачів вищої освіти та науково-педагогічного персоналу до програм міжнародної академічної мобільності.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень А

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

В освітній програмі за Критерієм 9 було зазначено достатню кількість сильних сторін, а вагомих недоліків виявлено не було, лише було надано рекомендації щодо можливостей подальшого удосконалення ОП за цим критерієм. Підсумовуючи сильні сторони слід відзначити, що ОП за критерієм 9 має взірцевий характер та відповідає рівню А.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

не застосовується

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряміві досліджень наукових керівників.

не застосовується

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

не застосовується

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проєктах тощо.

не застосовується

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

не застосовується

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

не застосовується

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

не застосовується

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

не застосовується

Рівень відповідності Критерію 10.

не застосовується

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

не застосовується

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

дані відсутні

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	B
Критерій 2 . Структура та зміст освітньої програми	B
Критерій 3 . Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B

Критерій 4 . Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5 . Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	B
Критерій 6 . Людські ресурси	B
Критерій 7 . Освітнє середовище та матеріальні ресурси	B
Критерій 8 . Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
Критерій 9 . Прозорість та публічність	A
Критерій 10 . Навчання через дослідження	<i>не застосовується</i>

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **акредитація**.

Додатки до звіту:

Відсутні

***

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і доброчесно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Носирєв Олександр Олександрович

Члени експертної групи

Монюшко Марина Михайлівна

Холодцько Анастасія Ростиславівна